

Že peldeseti dan na pokajoči ledeni plošči v gosti megli in viharjih...

Vladivostok, 4. aprila.

Položaj posadke »Čeljuskina«, ki zdi na ledeni plošči v Beriški ožini že 50. dan, sicer ni obopen, vendar pa zelo težak. Glavno zlo je v tem, da so skoraj vsi letalski aparati, ki so šli reševat ponosrečeno mostvo, pokvarjeni, pogumno lelaci pa morajo taboriti na Čuškem potoku, ne da bi mogli vzleteti na pomoč posadki, kakor bi radi. Na riu Van Karen so 4 polomljeni aparati in 1 popolnoma neraben. Na otoku Koljučin v istoimenskem zalivu se nahaja veliki bimotor Ljapidevskega, ki se vedno ni sposoben za polet, potem ko se je 5. marca vrnil s svojega poleta na ledeno ploščo, ker se je bil pokvaril. Med rтом Onman in rtom Van Karen se nahaja v Ameriki kupljeni aeroplani, ki je bil nedavno prispele iz nasprotnega brega Aljaske in se je med imenovanima zategna zleti v megli v led ter se poškodoval. Na jugu v Anadiškem zalivu pa se nahaja 5 malih aeroplakov Kaminina, Molotova in Piverštajma, ki so se tudi pokvarili in sedaj nihče ne ve, kje se nahajajo aparati in piloti, kateri nimajo s seboj rada in zato o njih manjka vse vesti.

Junaški poizkus Babuškina

1. aprila je napravil junaški reševalni poizkus pilot Babuškin, ki se nahaja pri posadki »Čeljuskina« na ledeni plošči pred rтом Van Karen. »Čeljuskin« je namreč imel s seboj mal aparat s pilotom Bobuškinom. Ta aparat se je, ko se je ladja sred meseca februarja v sled pritiska ledene plošči razklala in počasi polopila, pokvaril, ko so ga spravili na kopno oziroma na ledeno ploščo. Babuškin je aparat, kolikor je pač mogel s sredstvi »Čeljuskina« in s pomočjo posadke, popravil. Dne 31. marca se je pa poslovil od svojih tovarišev in s svojim malim aparatom dvignil kljub gosti megli v smeri proti riu Van Karen, kjer se je spustil na tla. Kakor je bilo pričakovati, se je aparat zopet pokvaril. K sreči je pristal Babuškin bližu kraja, kjer tabori nejšov kolega Ljapidevski, ki mu je takoj prihitel na pomoč. Sedaj oba premošnjela, kako bi mogla posadko rešiti. Ker je zaenkrat lažje popraviti malo letalo Babuškina, nameravata popraviti najprej to letalo. Babuškin pa hoče potem leteti nazaj na ledeno ploščo in prepeljati brodolomec vsakega posamež na rt. Svede je zelo neverjetno, da bi se mu to posrečilo, in zato so bila poročila da današnjega dne zelo pesimistična. V zadnjem hipu pa se je položaj nedanoma spremeni, ker je z američke obale priletel na potok Wellen tudi v Ameriki od sovjetske kupljene veliki aparat s pilotom Slepnovim.

Nenadni pojav letalca Stepnova Ce on posadke ne bo rešil, bo vse prepozno

Omenili smo že, da so sovjetti v Ameriki kupili dva velika aparata. Na enem se nahaja profesor Ušakov, ki ga je ruska vlada bila poslala v Ameriko, da vodi operacije z obema letalom. Ušakov, ki je vzel s seboj pilota Levanovskega, je poletel iz znanega aljaškega mesta Nome, ki leži ravno nasproti potoku Wellen. Komaj je bil aparat priletel 2500 m, so se začele tvoriti na perutih debele ledene plasti, radi česar je začel padati in se je med rtom Onman in rtom Van Karen zleti v megli v led ter armoglavil na zemljo. Profesor je ostal nepoškodovan, pilot pa je bil ranjen. To se je bilo zgodilo pred enim tednom.

2. aprila pa je vzletel iz Nomeja drugi ameriški aparat, na katerem se nahaja ruskij poveljnik Slepnev in ameriški motorist Bill Laverly. Tudi ta aparat je doletel nezgodno in je moral pristati na otočcu Teller. K sreči se ni nič poškodoval, ampak je knadu zopet vzletel z 3. aprila, to je včeraj, pristal na rt Wellen. Danes misli poleteti naprej na sever na rt Van Karen, kjer se mu bo pomočio Ljapidevskega in Babuškina, ki se bosta gotovo zelo razveseli njenega prihoda, skoro gotovo posrečilo, da organizira ekspedicijo za pomoč posadki na ledeni plošči. Slepnev ima s seboj smuči, volnene odeje, poljsko kuhinjo, nekaj šotorov in signalske zastave, dočim Ljapidevski skoro gotovo razpolaga tudi s samimi in severnimi psi. Čisto golevo pa to tudi ni, ker se izve, da je na potoku sedaj tako huda zima, da prebivalci teh krajev, takozvani Čučki, ponavadi v tem času vsi izginju na jug proti Anadiriju. Toda zelo verjetno je, ako ni čisto golevo, da je sovjetska vlada po svojih pravovrhodnih rezultatih organizirala sanjske ekspedice Čučkov, pripravljene, da vsaj čas odrinejo na rt Van Karen, kjer se že tam ne nahajajo.

Kot interesantno novico je treba sporočiti tudi to, da je hrabri Babuškin med tem časom ustrežno medvedko in medvedka, tako da imata z Ljapidevskim na razpolago štiri kvintale svežeja mesa. Kar pa je najbolj zanimivo, je to, da je našel v želodcu ustrežene živali eno signalno zastavo »Čeljuskina« in veliko možnost cigaretnih egorkov. Kdor zasleduje arktične ekspedicije, se bo pri tem spomnil, da je pred leti Malgreen našel v želodcu medvedke, ki jo je ustrelil, dele še neprvečenega dnevnika zrakoplova »Alia«.

Ako se Slepnev ne bo posrečil rešiti posadke, bo najbrž prepozno, kajti zadnja poročila radi profesorja Schmidta z ledene plošče pravijo, da plošča strahovito pokaže da se vsak čas more razkriti, kar bi pomenilo seveda katastrolo, iz katere bi se jedva rešil kdo izmed hrabrih 89 moč...

Dramatično poročilo o plovbi »Čeljuskina«

Ceudi bi junaska posadka postala žrtve ekspedicije, bo znanost oziroma gospodarsko zanimalo veliki uspeh. Otto Jiljevič Schmidt, ki je ekspedicijo »Čeljuskina«, je namreč 5. marca letos izročil Ljapidevskemu, ki je pristal na ledeno ploščo, dolgo počelo o rezultatih ekspedicije, ki so v prvi vrsti gospodarskega pomena. Obenem popisuje Schmidt pot »Čeljuskina«.

Čeljuskina je bil odpotoval iz Leningrada nočembra meseca v spremstvu največjega ruskega ledoloma »Krasina«. Obpluli so Severni rt in potem pluli ob sibirski obali skozi Karsko cesto. V Karskem morju pa se je ledolomec poškodoval. »Čeljuskin« ni mogel čakati, da bi se ladja popravila, in je plul naprej. Sicer pa bi mu »Krasina« mogel slediti do Beriške ceste, ker je imel na log, da se ustavi ob usiju Lene, kjer so ga že čakale trgovske ladje, naložene s sibirskim blagom, da jih spremi nazaj v nasprotni smeri v Arhangelsk, oziroma Leningrad. Medtem, ko se je

»Krasin« vračal nazaj, je »Čeljuskin« že prispele bližu Beriške ceste, to je v klasični severovzhodni prehod. »Čeljuskin« je namreč imel nalog, da dokaze, da je mogoče ob vsakem času prepluti to pasošo, toda tragičen slučaj, ki ga je zadel pred rтом Van Karen, je dokazal, da zaenkrat to še ni mogoče, sko trgovske ladje ne spremlja močen ledolomec.

Schmidt nato načinčno opisuje, kako se je ladja posrečila. Led se je začel nabirati in spajati decembra meseca, tako da je ladja moralna enkrat že izkreči živila. Ko so se razmere zboljšale, so živila zopet vrkrali. Toda ko je v mesecu februarju ladja že počasi plula proti Beriški cesti ob 30 stopinjah pod nivo, sta Schmidt in kapitan ladje Voronin uvideli, da ladja ne bo zmagala ledene plošči in sta odredili najnatančnejšo kontrolo in pozornost. Led se je začel tako zelo kopiti okoli ladje, da je dosegel že osem metrov višine. Potem so prišli strašni viharji, ki so ledene plošče kar metali drugo na drugo. Zato so hiro izkricali ves živež in se pripravili na taborenje. Med tem je bil led že objel vso ladjo in 13. februarja je pritisk ladj in dveh strani preklal tako, da se je prednji del naglo potopil in je le zadnji molek še iznad vode na ledeni ploščah. Dan pozneje se je pa še zadnji del potopil. Posadka je pa tako junaško in spretno izvršila izkrcanje, da se je rešilo tudi letalo in popravilo. Najprej so pa spravili na kopno radio-aparat, kateremu se bo treba v prvi vrsti zahvaliti za rešitev.

Schmidt zaključuje svoje poročilo z ugotovitvijo, da je plovba ob vsej severni sibirski obali skozi Beriško cesto v Tihu ocean ob vsakem času možna, toda pod pogojem, da ladjo do Tajmirskega polotoka dalje spremlja močen ledolomec.

Babuškin rešuje dva brodolomca

Moskva, 4. aprila. b. Letalcu Babuškinu se je posrečilo s svojim letalom, ki ga je popravil, rešiti na ledeni plošči dva brodolomca, ki jih je od-

peljal s svojim letalom na varno. Oba brodolomca sta izjavila, da je zdravstveno stanje posadke razmeroma ugodno in da je med njimi tudi precej dobro razpoloženje ter da vsi upajo v rešitev.

Lindbergh na pomoč

Moskva, 4. apr. TG. Danes je prislo iz Newyorka brzjavno poročilo, da je polkovnik Lindbergh ponudil svojo pomoč pri reševanju »Čeljuskina« posadke in da je sovjetsko poslanstvo v Ameriki ponudilo sprejelo. V Moskvi je po objavi te vesti zavladalo ogromno veselje in narod se je v masah valil proti ameriškemu poslanstvu in prepeval narodne pesmi. Lindbergh bo že jutri ali pojutrišnjem odletel proti Aljaski, ako se ameriški vladi ne posreči, da »srečnega Lindberha v zadnjem trenotku ne bo«, kar naj se nikakor ne podelja na to nevarno put, ki bi jo značil plačati s svojim življenjem.

Trije letalci pogrešani

Moskva, 4. aprila. TG. Nocošnja poročila iz Van Karena so polna skrbih o osudi treh russkih letalcev, ki so odleteli iz Anadirja proti ledeni plošči »Čeljuskinovih« brodolomcev. O letalcih ni do nocoj nobenih vesti in se ljudje s strahom sprašujejo, če morda niso bili prisiljeni pristati v Ledenu morju.

... in našeni

Moskva, 4. aprila. p. Pred petimi dnevi so odletela z rta Wellen tri letala iz skupine Kamanič, katera so se izgubila in so moralna zasihi pristati. Pogrešali so jih več dni, danes pa so se vsa tri srečno vrnila. Vzrok trdneve zamude je pripisovali temu, da so letala hotela preleteli Anadiško gorovje, katerega višina pa pilotom dozdaj še ni znana.

Romunska zunanja politika

Velik govor ministra Titulesca

Bukarešta, 4. aprila. AA. Danes popoldne je poslanska zbornica razpravljala o zunanjosti politiki. Bivši predsednik vlade Dr. Maniu je bil vladni poslal poročilo o revizionistični agitaciji in o gospodarski obnovi Srednje Evrope. V interpretaciji je dr. Maniu med drugimi dejal, da mora z bolestjo v duši ugotoviti, da je mirovna konferenca dodelila Romuniji druge meje, kakor ima dežela do njih pravico. Te meje so pustile zunaj Romunije znatno število prebivalcev, ki so tako dragi njenemu srcu. Po drugi strani pa vzliz resignacij, s katero je Romunija sprejela te meje, mora sedaj še prenašati revizionistično agitacijo. To sem prisilen ugotoviti, je nadaljeval Maniu, zaradi nedavneg govora g. Mussolini, ki je, kakor kaže, sankcioniral g. Gömbösa o reviziji mirovih pogodb.

Nato Maniu analizira razloge, ki jih je navepel grof Belbien na svojih predavanjih in govorih na Angleškem, ter jih po vrsti pobjija. Maniu призна, da se Madjarska bori z velikimi gospodarskimi in finančnimi težavami, toda poudari, da vse te stiske niso posledica mirovih pogodb. Da se ta stiska ublaži, ni treba misliti na revizijo, temveč na združitev dužav v Srednji Evropi. G. Maniu načašča, da je to misel poudarjal že pred 10 leti v nekem svojem predavanju in navaja iz njega posamezne odstavke. Taka ureditev ne predstavlja ne samo edine rešitve avstrijskega vprašanja, temveč edino rešitev, ki se da spravili v sklad z interesi Madjarske. Maniu zahteva od vlad, da naš sodeluje pri gospodarski obnovi Srednje Evrope. Postavlja pa tudi vprašanje o tem, mu g. Maniu ebenem čestita za dosedanje vodstvo zunanje politike in pravi, da je v današnjem težkem položaju edina tolažilna pojava dejstvo, da zunanjji minister Romunije dosledno zastopa temeljna načela zdrave zunanje politike, ti temelji so pa brezpečljivo spoštovanje mirovih pogodb, spoštovanje obstoječih obvez, naglašanje dobre soščine z vsemi okoliškimi državami in pred vsem bolj ko vse drugo okrepitev zvezne med Romunijo in ostalimi državami Male zvez.

Bukarešta, 4. aprila. AA. Titulescu je nato med drugim izjavil: Romunska zunanja politika ni umetna tvorba, temveč enotna in organska funkcija. Temelji na dveh podlagah: na iranonski mirovni pogobi, ki je dala vsem Romunom priliko, da se

Promet z moko

Belgrad, 4. aprila. AA. V svrhu čim uspešnejšega nadzorstva nad prometom z moko je davčni oddelki finančnega ministrstva odredili:

Bloki milinskih računov in vinjet, ki se rabijo pri oddaji moko v promet, bodo v bočo prodajale samo davčne uprave. Milinske račune in vinjetne sume prodajati davčne uprave, same lastnikom ali zakupnikom milinov, ki se nahajajo na področju dotednje davčne uprave. Pri izdajanjih teh računov in vinjet bodo davčne uprave zabeležile točen naslov kupca, navedlo blok in serije računov in število vinjet, prodanih posameznim lastnikom ali zakupnikom milinov. Podatki o teh prodajah bodo davčne uprave dostavile organom, ki vrše kontrolo nad izdajanjem milinskih računov in pregledujajo poslovne knjige. Na ta način bodo imeli kontrolni organi možnost kontrole nad prometom in bodo mogli dognati osnova za skupni davček za posamezne miline. Razen tega bodo davčne uprave takoj obvestile organe finančne kontrole in lastnike milinov, da morajo v bodoče lepiti vinjetne na vreči zraven zavojljiva, tako da se z odprtjem vreče vinjetne uničijo, vendar tako, da ostanejo še nadalje vidni podatki o književju in naslovu trdke, da se s tem onemogoči ponovna uporaba že rabljene vinjet.

Baden-Baden, 4. aprila. TG. Aljehin je dobil drugo igro v mednarodni šahovski tekmi v 17. polet.

Berlin, 4. aprila. AA. Po uradnih podatkih se je prebivalstvo Nemčije od leta 1925 povečalo za skoraj 3 milii. na 65 milij. ljudi.

Štrajki na Kitajskem

Moskva, 4. aprila. TG. Po sovjetskih poročilih je 200.000 kitajskih rudarjev na severnem Kitajskem stopilo v stavko. Tudi o kovinskih delavcih trdijo, da se bodo stavki kmalu pridružili. Baje organizira stavkarski pokret kitajska komunistična stranka. Prislo je do večjih nemirov, ob priliki katerih je bilo ranjenih večje število delavcev iz redne kitajske vojske.

Kako je utonil človek, ki se je edini rešil iz nesreče »Titanica«

Newyork, 4. apr. k. V mestecu San Carlos je danes v majhnem potoku utonil trgovec Herman. Ko je šel čez potok, mu je postal slabo. Padel je v obrazom navzvod v plitvo vodo ter je utonil. Herman je bil edini zadnji potnik, ki se je rešil iz nesreče »Titanica« in »Louisian«. V valovih Oceansa ni utonil, pač pa je utonil v vodi, ki mu je segala komaj do nosu.

... da pojde Singapur v zrak

Singapoore, 4. aprila. TG. Policija je odkrila ogromna skladisa razstrelilnih snovi, in sicer 1000 dinamitnih patron in ravno toliko izstrelkov gelignite, kar bi zadostovalo, da razstreli v zraku vse mesto in vse pristanišča v Singapoore, ko je na tajne ovadbe napravila preiskavo v kitajskem delu mesta. Dva Kitajca, ki sta bila članci tega razstrelilnega skladisa, sta bila arefirana. Govorijo, da stoji v ozadju Sovjetska Rusija.

Röhm v Dubrovniku

Dubrovnik, 4. aprila. p. Danes je prislo v Dubrovnik s spremstvom nemški minister Röhm. Ob prihodu so ga čakali predstavniki oblasti in del zainteresiranega meščanstva.

Gozdni požar preprečen

Celje, 4. aprila 1934. Danes popoldne je kmalu po 5. uri začelo gozdi sredni gozd na Miklavškem hribu nad Bregom. Ogenj se je hitro razširil in je bil kmalu velik del gozda v plamenih. Na kraju požara je takoj prisla celjska pož. brambla, kmalu za njo pa je prisli gasilci iz Gabrij, katerim se je v najkrajšem času posrečilo požar, ki bi bil sicer lahko postal usoden, lokalizirati in pogasiti. Kdo je ogenj zanel, ni še znano.

Osebne vesti

Belgrad, 4. aprila. m. Odlikovani so: z redom sv. Save 3. stopnje: Ivan Jelačin, predsednik društva Trgovska akademija v Ljubljani, z redom Jugoslovanske krone 4. stopnje: dr. Karl Pirjavec, ravnatelj državne trgovske akademije v Ljubljani; Josip G

Misijonski muzej naših indijskih misijonarjev v Ljubljani

Zanimiva razstava v ljublj. jezuitskem samostanu iz življenja in kulture bengalskih in indijskih domačinov ter iz ondotnega živalstva

Od Bengalskega zaliva pa do vrha Matere zemlje — Himalaje: močvirna Bengalija, indijske džungle, nevarna močvirja, polna tropskih mrzlice, to je zemlja, kjer orjejo ledino naši slovenski misijonarji. Južno od Kalkute v Gangesovi delti leži prva samostojna jugoslovanska zemlja Basanti (Bošonti), sredi močvirja, sredi divljine, v kraljestvu bengalskih tigrov.

Nimam namena niti možnosti, da bi opisal kaj dela, kako trpe, niti, kdo da so. Prav tako ne, da bi opisoval drugo postojanko naših misijonarjev pod Himalajo, visoko v gorah pri Darjeelingu (Dardžiling), oziroma Kurseong. Razdalja med obema misijonskima postojankama znaša v zračni črti okrog 45 milj, to bi bilo, okrog 550 do 600 km. V nezdravem podnebju, v neprestani borbi z divjo naravo, uče, oznanjajo Kristusov nauk; obenem pa so stalno v zvezi z domovino, kamor pošiljajo prirodosloven in narodopisens material, katerega zbirajo oo. jezuitje, snajoč.

slovenski jezuitski muzej

Ce te zanimalo delo naših slovenskih borcev med pagodami, mošejam in stoterimi maliki, boš našel lepo pojaznilo v razvedrilo v knjizi o. Stanka Podrža: »Pod Himalajo«, ki je pestro ilustrirano in ti pokaže z živo besedo in sliko delo, težave in uspehe naših misijonarjev. Prav tako boš našel mnogo zanimivega v »Bengalskem misijonarju«, prilogi Glasnika Srca Jezusovega.

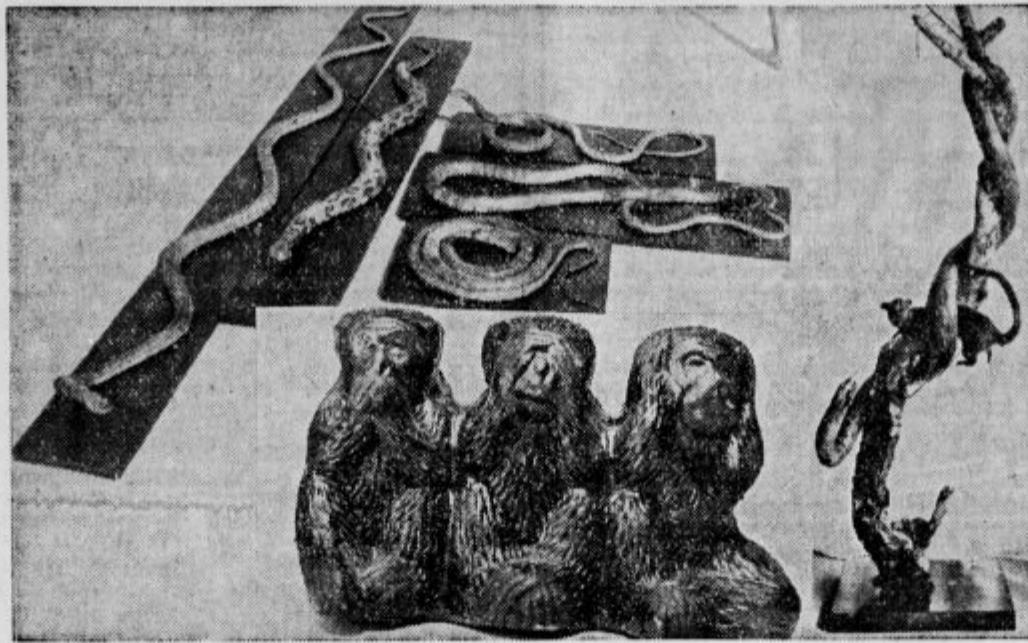
Očetje jezuiti v Ljubljani pa zbirajo vso pestrost iz misijonov, iz dežele težkih preizkušenj. V srednje veliki sobi je natrpano, prav kakor v našem ljubljanskem muzeju, stvari in

nju postavljal. Svetlozelena sta, v izpreminjajočih se barvah, rdečekljuna sta, nad očmi se jima vleče rjava proga, rep jima je trioglat, dejal bi, da sta neke vrste strakoperja. Med njima pa stoji ptiček, čisto zelen, podoben našim penicam, le da mu je perje zeleno, prelesto se izpreminjajoče.

V kotu ob pestrih japonskih zavesah stoji ogromen udav, ki je prizel s svojo strahovito močjo ob hrapavo deblo gineto (neke vrste tigrasta mačka). To je nevarna kača, domačini se je boje in celo lovi se ji ne približajo prej, čeprav ima njen telo že par krogel, dokler ni zdrobiljena njena glava. Zato pa je prišla koža te kače iz Indije brez glave in ji je naš preparator, dvorni preparator Herfort, glavo umetno zmodeliral, vendar tako, da se ji to sploh ne pozna. Naprej stojita v omari v

most, morda sva še pozabila na suhe palmovne liste, ki služijo učenčkom in drugim mesto paripja. Tam pišejo na palmovne liste s kljukasto bengalsko pisavo. Sedaj si bova ogledala predmete, ki so jih poslali naši vrli misijonarji visoko izpod Himalaje, iz Tibeta.

Prej si še videl himalajskega modrasa, čuka, sršenarja in udava; in sedaj si bova ogledala tibetansko umetnost: krasko posode, okrašeno z lepimi kamni. Videl boš krasne krožnike, ogromne uhanje, kateri bi bili celo našim najmodernejšim damam pretežki in preveliki. Tam vidiš obroče za nosnice, spet pestro izdelane gumbi; ne, to niso gumbi, to se okrasi za celo in obenem verska znamenja. Glej, tam je rog, zavit in ves okrašen, to je rog za izgajanje zlih duhov. Poleg visita krasni pahljači, prizorni in okrašeni s pestriimi vzoreci; poleg

alkoholu dve mladi naočarki, najnevarnejši indski kači, nekaj strupenih rib, pod njimi leži zvita ogromna 2 m 18 cm dolga kača, ki se hrani povečini s podganami in jo tudi imenujejo podganarico (Rattenschacke). Dve enaki imajo poleg njiju pa leži vitka kača bambusovka, dolga 1,65 m. Spet v drugi omari je zvit ogromen himalajski modras, debel kot moška roka v zapestju, 1,50 m dolg. Prav ta je picil p. Vizjaka. Spet ob drugi steni stoji 2,50 m dolga rumena kača — rumena mišelovka. V drugi omari se ti spet reže nasproti bele lobanje orjaških leopardov in šakalov. Na steni vise dalje krascne zbirke metuljev, ki jih je dala mati narava in južno solnce prelestne barve. Lepe japonske sviloprejke so, oleandrovci prelici, lepi pavlinški, orjaški metulji. Te so dobili iz Indije posušene, pa jih je mojstroško ureidel in napel direktor Hafner. Pod metulji je odlična zbirka eksotiskih hroščev, med katerimi vzbude tvojo pozornost orjaški nosoroci in ogromni rilčkarji. Tako sva s zoologijo pri kraju.

Premalo bi to bilo. Glej, tam je kopa školjko, to je indski denar, stara moneta cyprea. Kaj so ti mali zviti stožaste oblike, povezane s travno vrvico, to so Gandhijeve nacionalne cigarete; in ta servis, umetniško izdelan, v blesteči črni barvi s srebrnim okrasom, to je delo večih rod tam, kjer se meša orientalska, mohamedanska in japonska umetnost. In tam, glej, ni li to človeška lobanja. Da, revni Bengalec si je odrezal mrtvečovo lobano in jo uporabljal kot skodelo za riž.

Tako, sedaj sva si ogledala bengalsko umet-

so čudoviti kovinasti nožni okraski, katerih Evropec pa ne razume, prav tako ne sorodne bengalske obutve, ki je prav podobna eksaltiranim, modernim evropskim obuvalem nadutih Evinih hčera. Podplatje in dva pisana jermen. Toda, najbrže bi ne bila ta obutve našim damam všeč, ker pride en jermen med palec in prste, drugi ga pa križa, tako da se zdi ta obutve prav male estetska (za naš okus).

Dolga polica, polna krasnih vaz, steklenih, s kamni in kovino okrašenih, delo radistpske umetnosti. Dolga vrsta nepalskega, tibetskoga in bengalskega okrasja in lepotičja, kipov požanstev in simbolov. Spet v drugi omari so bogoslužna posodja, orodja, bogoslužni zvonci in gongi. Naprej imata vrsto himalajskih pokrival in klobukov; sekire uraoncen in vrsto amuletov za neranljivost proti kačjim pikom, sovražnikom in zlim duhom. In tam, glej, trojne nožnice s kukriji — bojni noži z okrašenimi ročaji.

Nad vsem tem pestrim bogastvom morje slik, ki nazorno kaže delo in težave naših misijonarjev; šege in običaje domačinov in vsa versta in božanstva od Ganeša, Krišne in Rada, preko dolge vrste malikov do Budhe.

Glej, vse to so zbrali misijonarji, da nam pokažejo, kje in med kakšnim narodom označajo Kristusovo blagovest.

Naši jezuiti pa zbirajo vso to pestrost in so postavili s tem temelj našega slovenskega misijonskega muzeja, ki bo nekakva opora, nekakva vzpodbuda za vse, da bodo ob jasnih izrazih teh zbirk postali vneti prijatelji naših slovenskih misijonarjev v Bengalijski in pod Himalajo.

Pismo iz Mostarja

O nekdanji prestolnici Hercegovine Malo zgodovine mesta in dežele

Odkod ime Hercegovina? Ni še staro; beremo ga prvkrat leta 1454. Takrat je namreč vladal v teh krajih Stjepan Vukčić Kosača, ki je zdrževal v svoji roki po budih bojih posamezne pokrajine sedanjega Hercegovine, v kateri je poprej vladalo več lokalnih gospodarjev in knezov, in si nadel leta 1448 ime »herceg« (»vojvoda«). Stoloval je v tako zvanem Stjepangradu nad Blagajem (12 km vzhodno od Mostarja), ki je bil v 14. in 15. stoletju središče teh pokrajinskih Stjepangradov. Stjepan je bil prvi in — poslednji herceg svoje »hercegovine«, kajti že leta 1465 so Stjepangrad zavzeli Turki s pomočjo Stjepanovega sina, ki je bil prestolj v Islam, in ustavnitelj »hercegovine« je umrl menda že naslednje leto v turškem robstvu. Blagaj je bil torej slaven že ob času, ko je Mostarju ne vemo še ničesar; deset let po Stjepanovi smrti se prvkrat omenja ime Mostar. Sedanji Mostar je turška ustanova; Turki so spoznali strategično važnost ožine ob Neretvi med Humom in Veležem, ki čuva vhod v gornje dolino Neretve, in so ustanovili upravno središče za vso pokrajino, Blagaj se je pa — če računamo po razmerah v Sloveniji — ponikal od prestolnic v nekolič večjih vas.

Ni pa Blagaj s Stjepangradom samo zgodovinska znamenitost. Če vprašaš izletnika iz Mostarja, kam gre, ti ne bo odgovoril, da v Blagaju, ampak on se je nameril »na vrelo Bune«. V Blagaju izvira namreč izpod silne pečine kraška reka Buna, ki je takoj ob izvoru tako močna, da goni več milov. Stari viri imenujejo to reko »Bona«, kar menda pomeni isto kakor »dobra voda«.

Če vzameš v roke kak opis Mostarja z okolico, boš našel med znamenitostmi, ki naj jih obiščeš, na prvem mestu omenjeno »vrelo Bune« in Stjepangrad.

Marsikemu bravecu pisem iz Mostarja se bo čudno zdelo, da tako imenitega kraja doslej nisem niti omenil. Vzrok ni morebiti ta, da bi vrelo Bune ne bil poznal. Že pred četrstino stoletja sem bil tam (leta 1909) v družbi pokojnega prošta Kallana. Vroče julijsko popoldne je bilo, ko sva se vozila proti Blagaju skozi pokrajino, ki se je meni izgledala po neusmiljeni vročini, prava puščava. Ob roti sem videl tu in tam kakovo krvavo ali ovco, pa si nisem mogel mislit, česa je še uboga ži-

val po kamenu in izsušeni prsti. Ko sem se vrnil s tega izleta, sem mislil, da imam Bune — za vse življenje dovolj. In res: vse lansko šolsko leto nisem niti enkrat selja.

Letos sem se pa popel na Stjepangrad na praznik Sv. treh kraljev. Solenočno jutro, tako toplo, da sem lahko sel na pot brez zimske skutne. Cenil sem številne ovace, ki so se pasle ob poti, pa sem privedel do zaključka, da jih je bilo preko 1000. Res, nekaj časa te vodi pot po polju, ki je tako bogato posejan s kamenjem, da boš rekel z Wendelom, da je tod deževalo kamene kot božja kazen. Čim bolj se pa bliža Blagaj, tem rodovitnejša postaja pokrajina, lepša obdelana, in ko gledaš s 520 m visoko ležečega Stjepangrada po okolici, leži pred teboj plodna ravnica z njivami in vinogradmi, med katerimi se vije bistra »dobra voda«. Če hočeš imeti torej o Hercegovini dobro mnenje, ne hodi sem poleti!

Da je tukaj dobra zemlja, dokazuje tudi dejstvo, da se v Blagaju tako vztrajno drže muslimani. Niram pri rokah najnovije statistike, a leta 1910 je bilo v Blagaju poleg 778 muslimanov samo 87 pravoslavnih in 76 katolikov.

Vleklo me je pa v Blagaj še nekaj: niti in Mostarju nisem doslej našel še nikogar, ki bi vedel, da je Blagaj tudi pozorišče — nemškega romana iz muslimanskega življenja v Hercegovini. Jaz sem zvezdel zanj iz Wendela in sem naročil knjigo z naslovom: Die Häuser an der Dämme. Roman von Robert Michel. Berlin, Fischer. Poizvedoval sem po piscu, a nisem mogel izvedeti drugega nego to, da je bil Robert Michel leta 1913 v Konjicu poročnik pri 4. bataljonu 4. pešpolka. Moral pa je nekaj časa živeti v Blagaju, kajti točno pozna pokrajino, pa tudi ljudske običaje. Junak romana je mladi Muhamer, ki živi v eni izmed muslimanskih hiš ob Dämme v Blagaju. Dom je iz Trebinja in je sin katoliških staršev. Tem je umrl zapored vrsta otrok, pa so v svojem praznoverju hoteli zavarovali davoromilca proti prerani smerti s tem, da so mu davoromilca ime. Muhamer je osirotel z kotete, pa ga je vzel k sebi kamnosek Nurija Sekirija v Blagaju, smatrajšč go po imenu za muslimana. Ker je bil Nurija samec in že v letih, je hotel Muhameru zapustiti vse imetje in ga ozentiti

Zakaj se pri pranju jezite?

Res, mnogo muke je, predno je perilo oprano. Toda odkar ima Vaš trgovec na zalogi »PERION« pravni pršak, si delo lahko olajšate. »PERION« je brez klorja in Vašemu perilu ne škoduje in ga opere brez truda.

z lepo Aišo, hčerkko najbogatejšega muslimana v vasi, vdovca Jašarbegovića, ki je na svojo edinko pazil kot na puničo svojega očesa; pa mu jo je vendar premotil mladi Muzir, da je ž njim pobegnila, prav za prav: da se je dala po njem odvesti iz očetove hiše. Muhamerova nevesta je pa postala Katica iz krščanske rodbine v vasi Buni. Pri tem je moral Muhamer tudi priznati, da ni musliman, čeprav je doslej izpolnjeval vse muslimanske verske zapovedi. Ze so ga hoteli med klici: »Ogledu! Izdajica! kamenjati, ko pomiri razburjene duhove modrih hodza Adem.«

Ko sem bral ta roman, sem imel vtis, da pisanju ni toliko do fabule kot do tega, da opisce v leposlovn obliku življenje in običaje muslimanov, kakov je na pr. to storil v obliki poljudne razprave bosanski učitelj Antun Hangi v knjigi: Život i običaji muslimana u Bosni in Hercegovini.

Čar zgodovine in čar romana je torej razlit nad romantično pokrajino in če danes grem na vrelo Bune, gledam v duhu tragično usodo zadnjega krščanskega vladarja v teh krajih, iščem med hišami Muhamerovo delavnico in Aisišna okna in se prepričujem o stari resnici, da ti je vsak kraj tem mlejši, čim bolj ga po poznau. Zato so pa dijaška potovanja močan izvir ljubezni do domovine.

Slišal sem pred kratkim, kako je Mostarec »tolazil« osebo, ki se je preselil v Mostar, a ji tukaj vsaj v prvih tednih ni bilo prav preveč všeč: »Le potripte: v Mostaru je hudo samo prvi sedem let, potem se pa človek privadi.« Jaz ne vem, ali bom v Mostaru sedem let. Vem pa, da se boš povsod tem hitrej privadi, čim bolj se boš potrudil, da bi razumel zemljo in ljudi, med katerimi delaš.

I. Dolenc.

Potres v Srbiji

Iz Gornjega Miljanovca v Srbiji poročajo o potresu, ki je obiskal tamkajšnje kraje. Dne 3. aprila so ob 1.10 ponoti začutili tri potresne sunke. Prva dva sta bila slabša, tretji pa hujši. Škode pa potres tu ni napravil.

Pač pa je potres povzročil večjo škodo v bližnjem Rudniku. Na strmi poseki Gjeramide je potres premaknil več hiš navzdol. Zemlja je pod mnogimi hišami in drugimi poslopji tako razpokala, da bodo morali številni kmetje te zgradbe prenesti na varnejša tla. Tu živita dve rodovini: Nikiči in Jovanoviči, ki sta zelo siromašni. Hiši najbolj revnih bratov Milutina in Milorada Nikiča sta se premaknili za dober meter, druga poslopja pa se več. Ti nesrečni se bodo morali takoj izseliti iz svojih hiš.

Zanimivo je, da dolina Rudnika ter druge poselje vedno slabše občutijo take potresne, kakor pa poseka Gjeramide, ki je vedno najbolj oškodovana. Gjeramide imajo v Rudniku najnižjo morsko višino ter zato tudi najbrž največ trpe po potresih.

Zaradi ponarejanja denarja — dve leti

Pred okrožnim sodiščem v Banjaluki je bila te dni obravnavana proti kmetu Vuku Reljiću, doma iz vasi Omarske v prijedorškem okraju. Obtožen je bil ponarejanje kovanega denarja.

Meseca avgusta lani je Vuk napravil model za ponarejanje denarja, si preskrbel kovin ter res izdelal petdeset novcev po 20 Din. Tri ponarejene kovance je razpela v domači vasi, z drugimi 47 novci pa je odšel k samostanu Gomioniku, kjer je na cerkvenem semenu nakupil razne blage za vseh 47 novcev. Čeprav so bili novci dobro ponarejeni, vendar so jih hitro razkrili ter so oblasti prijete Vuku. V njegovi hiši so našli model in kovino. Pri obravnavi je Vuk vse priznal. Sodnišča ga je obsojilo na dve leti robije in tri leta izgubo častnih pravic.

Novo mesto

Občni zbor tukajšnjega tujsko-prometnega in oljepravilnega društva 27. marca se je končal s sklepom, da se društvo razide in da nač mestna občina, kateri v primeru razida po pravilih pripada društveni inventar, sama prevzame posle društva. Do tega soglasnega sklepa pa je prišel občni zbor radi tega, ker je videl, da s strani mestne občine oziroma meščanstva, ki bi moral v prvi vrsti skrbeti za napredek mesta, ni nikakega pravega zanimanja. Mestna občina je namreč v zadnjih letih voljala v vsakoletni proračun znesek 10.000 Din, faktično pa je do prvega četrstletja 1934 dobitno društvo po mnog

Ljubljanske vesti:**Češki pevci v Ljubljani**

Znamenitemu českemu pevskemu zboru »Smetana«, ki nastopi dredi v našem mestu, je Ljubljana pripredila včeraj iskren in topel sprejem. K prihodu vlaka, ki je prišel ob tritečti na 6 zvečer, je prišlo mnogo ljubljanskega občinstva, zastopnikov raznih društev, zlasti pevskih, zastopniških tukajšnjih čeških občin ter zelo številno članstvo Jugoslovansko-češkoslovaške lige.

Ko je privožil vlak na postajo, so zadoneli pozdravni vzklik, železničarska godba »Sloga« pa je zaigrala koračnico. V imenu JCL je pozdravil dobrodošle goste predsednik dr. Stare, ki je v svojem govoru navajal, da slave Čehi letos 50-letnico smrti skladatelja Smetane in 30 leinico smrti skladatelja Dvořáka. Svojo dobrodošlico je ponovil tu-

**Nadzidava
Kranjske hranilnice**

Ljubljana, 4. aprila.

Znano je, da je bamska uprava odobrila načrt Hranilnice dravske banovine, da nadzida svoje poslopje v Knafljevi ulici še letos za eno nadstropje. V tem poslopu je nastanjenih tudi več banovinskih in bamskih uradov, ki ne dobi prostora v bamski palači. Pokazala pa se je potreba, da dobi banovina še nekaj uradnih prostorov. Bamske palače zaenkrat še ni mogoče dvigniti, ker bi to veljalo večje zneske kakor pa nadzidava palače v Knafljevi ulici. To poslopu se bo letos dvignilo za eno nadstropje, vendar tako, da bo dosedanjih slog palače kolikor mogoče hranjan. Bamska uprava je sedaj razpisala nadzidavo tega poslopja. Prva javna pisanina ponudbena licitacija bo 20. t. m. ob 11 dopoldne na tehničnem oddelku bamske uprave. Proračun za vsa ta dela znaša 1.058.000 Din in sicer težaška, zidarska in betonska dela 927.000 Din, krovска dela 64.000 Din, kleparska dela 38.000 Din in instalacija strelovodov 9000 Din. Tvrde, ki bodo licitirale ta dela, morajo seveda označiti popust od teh cen.

Ko bo licitacija končno veljavno odobrena, prično takoj z delom in kakor kaže, bo imela ta palača že do jeseni eno nadstropje več, ko torej trinadstropna.

Priročite si čašo zdravja!

Pred vsako jedjo, zlasti pa pred kosilom in večerjo

rogaške statine,

ki zboljša tek, gusi žajo in utrja zdravje! Dobra je, okusna in poceni.

Vlom na Dunajski cesti

Ljubljana, 4. aprila.

V noči na danes je bil izvršen na Dunajski cesti predrlen vlom. V delikatesno trgovino Vrtačnik v hiši št. 12, se je ponoc spazili neki vlonmlec in odnesel večnevni skupiček v znesek nad 6000 Din. Vlonmlec je vrtl v trgovino z dvorišča, na katero se je snoci najbrž skril in se dal zapreti. Vlonmlec je prezagjal železni križ na oknu v trgovino ter si tako napravil prosti pot. V trgovini je vlonmlec v miznicu, kateri je imel lastnik spravljen skupiček, ter ga odnesel. Drugi stvari se vlonmlec v trgovini ni lotil. Zjutraj je bila ovlom obveščena policija, ki je preiskala vse okoliščine vlonma ter posnela tudi nekaj prstnih odtisov. Za enkrat ni nobene sledi za vlonmlecom, vse pa kaže, da je bil vlonmlec dobro poučen o razmerah v trgovini.

★

• **Ljubljanski kanali.** Konec leta 1953 je obsegalo mestno kanalsko omrežje 68.800 m kanalov, in sicer 7200 m še izpred leta 1880, novejših, zgrajenih do konca vojne 20.000 m in od konca vojne do konca lanskega leta 56.600 m. Lani je bilo zgrajenih skupno 2470 m kanalov. Hiš je bilo lani na kanale priključenih 70. Izvršena je bila kanalizacija Frančiškanske ul., ki do lani še ni bila kanalizirana, in popravljen je bil kanal v Prešernovi ulici. Program kanalizacije Ljubljane ima naslednje najbolj nujne zahteve: podaljšati bo treba čimprej zbiralni kanal ob Ljubljani in daleč izven pomerja mestne občine, ker se ta kanal izliva pod Šentpeterskim mostom, kar je zelo neprimerno in zdravstveno skodljivo, zlasti, ker se nahaja v bližini bolnišnica. Dalje bo treba podaljšati zbiralni kanal proti Šiški, zlasti, ker se mesto v to smer najbolj širi. — Silešanski brivba pa poteka mnogo deževnice, kar povzroča vlažnost tal. Dalje bo treba čimprej zgraditi umivalnico, kopalinico in sušilnico za vse osobe, ki je zaposleno pri kanalih. Zdravstveno stanje teh ljudi ni ugodno, ker pogosto obolevajo in so izpostavljeni okuženju. Zato je taka čistilnica nujno potrebna.

• **Tlakovanje ob tramvajski progi.** V kratkem času prične mestna občina tlakovati pasove cest, kjer je bila zgrajena krožna tramvajska proga in je bil dosedanji tlak uničen. Velja to predvsem za Poljansko cesto, Krekov trg, Pred školo, Stritarjevo in Prešernovo ulico, pa tudi za del Gradišča.

LJUTOMERSKA IN RADGONSKA

**VINA
v sodih in steklenicah**

ter svoj priljubljeni

SEKT

nudi

Vinogradniško veleposelstvo
in vinske kleti**CLOTAR BOUVIER v GOR. RADGONI**

Zastopnik: KAREL FAVA

Ljubljana, Celovška cesta 44, istotam

ZALOŽNA KLET IN BUFFET

di v češčini. V imenu Jugoslovanske pevske zveze in Hubadove župe ter v njej včlanjenih društev je pozdravil goste predsednik dr. Švigelj. Pevci »Grafike« pa so pod vodstvom prof. Gröbminga zapeli gostom v pozdrav svoje pevsko geslo. »Sloga« je zaigrala češko himno. »Kje dom je moj, nakar se je zahvalil za prizoren sprejem predsednik »Smetane« Škoula. Člani »Smetane« so nato zapeli svoje geslo. Godba »Sloga« pa je zaigrala našo državno himno.

Snoči je bila gostom prirejena skupina svečana večerja. Za koncert, ki bo dredi ob 8 v veliki dvorani Uniona, vrlada med glasbenim občinstvom Ljubljane izredno zanimanje.

Sredstev za odvajanje je mnogo.

Zanesljivo, milo, normalno izpraznenje omogočajo ARTIN® dražete — Vsebina sklavice po DIN 8-zaostreje za 4-0 krat

Dobivajo se v vseh lekarnah

Odobreno od min. soc. politike in narod. zdravja S. Br. 22115 od 12 decembra 1953.

Na Krekovem trgu in pred dronom (tej v poseben okras!) so naloženi ogromni kupi velikih kock ali regularnega tlaka in malega tlaka, to je malih kock, ki so jih delavci pri polaganju tramvajskih tirov pobrali s cestiča in zložili tja. Ves stari tlak pa ne bo uporaben za obnovno tlak, ker so kocke že obrabljene in deloma nerabne. Zato je mestna občina že naročila nekaj vagonov malih kock, s katerimi bo nadomestila stare. Kakor znano, je v mestnem proračunu določenih za obnovno tlak ob tramvaju 600.000 Din. Ker pa bo pri obnovi zaposlenega tudi mnogo rednega mestnega delavstva, ki je plačano iz drugih proračunskih postavk, bodo žrtve

ki znaša 1% pri stavbi v vrednosti 200.000 Din bo znašala toraj 400 Din pri takih nad 5 milijonov pa 20.000 Din. Proračunska vrednost se oceni po gradbenem dotoru, najmanjša osnovna taksa pa je 80 Din, pri previdavah 60 Din. Za začasne zgradbe se pobira taksa 2% od vrednosti, najmanj pa Din 150. Važna je tudi pristožbina za pregled in parcelacijo zemljišč: za zemljišče v izmeri do 2000 m² se plača Din 125, od 2-5000 m² Din 200, 5-10.000 m² Din 300 in za vsakih nadaljnji 100 m² Din 4. Za določitev regulacijske črte, če je posest v eni ulici Din 150, od vsake nadaljnje ulice pa Din 80. Pravilnik predviduje nadalje še raznovrstne pristožbine in prispevke za komisijske oglede, za izdajanje raznih potrdil itd. Važno je, da se takse stekajo v mestni regulacijski fond, ki je bil dosedaj brez pravih rednih dohodkov. Iz tega fonda se bo lahko izvrševala načrtna regulacija mesta, ki bo neodvisna od morebitnih proračunskih motenj.

□ **Pontifikalno arhivska opravilo** za blagopokojnega knezoškoфа in lavantinskoga vladika dr. Andreja Karline povodom obletnice njegove smrti bo v torek, dne 10. t. m. ob osmih zjutraj v tukajšnji stolnici.

□ **Češki pevci.** Prvi koncert, ki ga je predredil pevski zbor »Smetana« iz Prage na jugoslovanskih tleh v torek večer v Mariboru v unionski dvorani, je prinesel češkim pevencem uspeh in priznanje, da so bili vsi presečeni. Mariborsko občinstvo je napolnilo dvorano do zadnjega kotička ter je bil koncert res elitna prireditev. Posetili so ga med drugimi stolni prost dr. Maks Vrabec, s stolnim kanonikom in mestnimi župnikom misgr. Umekom, mestni posljenik general Hadžić, mestni župan dr. Lipold s soprogo, glavar Makar, in celo vrsta drugih odličnih predstavnikov mariborskega življenja. Gastje so nastopili pod vodstvom slavnega češkega zbornega dirigenta prof. Frana Spilke, ki je svoječasno izvezbal in vodil znani zbor čeških učiteljev. Odpeli so trodelen spored. Pevškega zboru takih kvalitet v Mariboru se več let nismo slišali. Največje navdušenje so želi s svojimi slovenskimi narodnimi: »Rože je na vrtu plela in«, »Je pa davi slance padla«. Občinstvo jih je z burijnim dobrovanjanjem prisiljalo nekaterim ponovitvam in na koncu se k pesmi, ki so jo podali izven programa. Po koncertu je priredila mariborska občina pevcev pri Orlu pozdravni večer, ki se ga je udeležilo mnogo mariborskog občinstva. Pevci so odpotovali včeraj po prizrenem slovesu iz Maribora v Ljubljano.

□ **Smrt kosi.** Na Pobrežju je umrla na Zirkovski cesti št. 24, v visoki starosti 78 let gospa Marija Gornik. Pokojnica je bila blaga in spoštevana žena ter prava krščanska mati. Njena hčerkica je predstavila samostan Šolskih sester v Mariboru. — Na Ruški cesti št. 3 je umrl železniški uradnik g. Pavel Francišek, star 58 let. Naj počivata v miru.

□ **Abramovo naročje** je prisel policijski stražnik Anton Simčič. Predpostavljeni centijo njegova vestnost in udanost, pri tovarniših je spoštovan in priljubljen radi svoje tovariske zavesti in zvestobe, svoječasno je nenadomestljiv in zaledno dober. Bog živi slavljene še v bodoča desetletja!

□ **Poroček.** V mariborskih farnih cerkvah so stopili te dni sledeči mladi pari pred olтарj: Edvard Žepan, železničar, in Angelina Bezan, posnetnikova hčer; Franc Krajnc, delavec, in Margareta Nikl, delavka; Franc Repolusk, strojjevodja, in Ema Karner, blagajnarka; Franc Haas, zasebni uradnik in Hildegard Račič, hčerkica restavratke; Jožef Repnik, delavec, in Otilija Ramut, posnetnikova hčer; Franc Kuechtl, trgovski pomočnik, in

Zahvalejte Gaglova vrtna semena!

mestne občine za tramvaj se večje. Delavci ze sedaj prebirajo kocke na kupih in odbirajo one, ki so več ali manj za tlak še uporabne.

□ Vsi v Ljubljani bivajoči moški od 18. do 50. leta starosti morajo biti prijavljeni v mestnem vojaškem uradu na Ambroževem trgu št. 7/l, ter morajo imeti v rokah tozadovno potrdilo zglašitve. Vsako menjavo stanovanja je treba sproti prijavljati, sicer je kaznen.

□ Lastniki konj, voz, avtomobilov, motorov in navadnih koles morajo vedno sproti prijavljati mestnemu vojaškemu uradu na Ambroževem trgu št. 7/l, ter morajo imeti v rokah tozadovno potrdilo zglašitve. Vsako menjavo stanovanja je treba sproti prijavljati, sicer je kaznen.

□ Nesreča z motornim kolesom. Znani gostilničar pri pokopališču Sv. Križa 28-letni Ivan Smerajec se je predusočnje peljal z motornim kolesom po Dunajski cesti. V bližini Doba mu je nekdo peljal nasproti voz hmeljev in ena teh se je Smerajec zasadi globoko v stegno ter mu ga predrla. Poskoda je sicer resna in se bo moral Smerajec dalj časa zdraviti, vendar pa ni nevarna, seveda ako ne nastopijo komplikacije. Smerajec je bil prepeljan v ljubljansko bolnišnico.

□ **Milijonska globla ali eno leto zapora.** Že dobr dve leti traja afera nekega Ljubljancana, ki je bil v začetku leta 1932 zasaden, ko je hotel utopljati na področje savske banovine večjo kolikočino saharina. Zagrebška carinarnica, oziroma savska finančno ravnateljstvo je tega Ljubljancana kaznovalo na globlo 1.059.731 Din, z drugimi pravilnimi dajatvami vred na skupno 1.114.711 Din ali leto dol zapora, to pa le v primeru neizterljivosti. Obsojenec se je pritoževal, poskušal najti osmisljenje ali pomilostitev, poskušal z raznimi posredovanji, toda vse to se mu ni posrečilo, niti sklicevanje na zakonska določila, da so odpuščene neke monopolske kazni do 90%. V tem primeru bi bila denarna kaznen obsojenca res znašala na eno desetino, toda se vedno bi kazzen bil tako velik, da bi moral kljub temu le za eno leto v zaporu. Sedaj je savska finančno ravnateljstvo zahtevalo od ljubljanskih izvršnih oblasti, da mož primejo, kar se je tudi že zgodilo.

□ **Zastranje.** V opoldanskih urah se je včeraj pred neko hišo v Beethovenovi ulici ustavil reševalni avto. V hiši se je zastrupila neka starejša ženska z veronalom. Ženska je bila nezavestna. Prepeljana je bila v bolnišnico. Njeno stanje je nevarno. Ni znano, ali gre za poskušen samoumor ali za nesreco, ki bi se pripetila zaradi tega, ker je stara žavila preveč veronal — kot uspavalnega sredstva.

□ **Zastranje.** V opoldanskih urah se je včeraj pred neko hišo v Beethovenovi ulici ustavil reševalni avto. V hiši se je zastrupila neka starejša ženska z veronal. Ženska je bila nezavestna. Prepeljana je bila v bolnišnico. Njeno stanje je nevarno. Ni znano, ali gre za poskušen samoumor ali za nesreco, ki bi se pripetila zaradi tega, ker je stara žavila preveč veronal — kot uspavalnega sredstva.

□ **Zastranje.** V opoldanskih urah se je včeraj pred neko hišo v Beethovenovi ulici ustavil reševalni avto. V hiši se je zastrupila neka starejša ženska z veronal. Ženska je bila nezavestna. Prepeljana je bila v bolnišnico. Njeno stanje je nevarno. Ni znano, ali gre za poskušen samoumor ali za nesreco, ki bi se pripetila zaradi tega, ker je stara žavila preveč veronal — kot uspavalnega sredstva.
□ **Zastranje.** V opoldanskih urah se je včeraj pred neko hišo v Beethovenovi ulici ustavil reševalni avto. V hiši se je zastrupila neka starejša ženska z veronal. Ženska je bila nezavestna. Prepeljana je bila v bolnišnico. Njeno stanje je nevarno. Ni znano, ali gre za poskušen samoumor ali za nesreco, ki bi se pripetila zaradi tega, ker je stara žavila preveč veronal — kot uspavalnega sredstva.
□ **Zastranje.** V opoldanskih urah se je včeraj pred neko hišo v Beethovenovi ulici ustavil reševalni avto. V hiši se je zastrupila neka starejša ženska z veronal. Ženska je bila nezavestna. Prepeljana je bila v bolnišnico. Njeno stanje je nevarno. Ni znano, ali gre za poskušen samoumor ali za nesreco, ki bi se pripetila zaradi tega, ker je stara žavila preveč veronal — kot uspavalnega sredstva.
□ **Zastranje.** V opoldanskih urah se je včeraj pred neko hišo v Beethovenovi ulici ustavil reševalni avto. V hiši se je zastrupila neka starejša ženska z veronal. Ženska je bila nezavestna. Prepeljana je bila v bolnišnico. Njeno stanje je nevarno. Ni znano, ali gre za poskušen samoumor ali za nesreco, ki bi se pripetila zaradi tega, ker je stara žavila preveč veronal — kot uspavalnega sredstva.
□ **Zastranje.** V

Strašno je kruno maščevanje

V nekaterih južnih deželah vlada še vedno strašni barbarski običaj krvnega maščevanja, ki je zahteval že nešteto smrtnih žrtev. Naše obmejne oblasti so n. pr. pred kratkim ujele nekega Saita Salija prav, ko je prekorčil mejo iz Albanije v našo državo. Stražniki se ga odvedli v bližino obmejnega stražnega, kjer je pri zasišjanju izjavil, da je v Albaniji politično preganjani ter je zato hotel pobegniti v Jugoslavijo. Ker pa se je zdel zelo sumljiv, so ga naše oblasti pridržale v zaporu. Isteč dne pa so albanske obmejne oblasti sporočile, da je Sait Salij izvršil v Albaniji grozen zločin in da je zaradi tega pobegnil v Jugoslavijo. Salij je doma iz albanske vasice Kukusa, ki je blizu naše meje.

Salij se je hotel maščevati nad svojim sedom Jašarom Imran. Med obema rodominama vlada že dolgo krvno maščevanje. Zaradi tega stanja je v zadnjih 10 letih izgubilo življenje nad 50 članov obeh družin in sicer iz Salijkeve 15 in iz Jašarove 16. Jašar je bil Saliju še dol-

žan na krvi in Salij se je zato hotel nad njim za vsako ceno maščevati ter je zato iskal samo primerne prilike.

Ponoči je vdrl v Jašarovo hišo. Pri sebi ni imel orožja. Ker pa je zelo močan človek, se ni bal Jašara. Poleg Jašara sta bila v hiši še njegova žena in 10-letni sin. Kot besna zver se je Salij vrgel na Jašara. Nekej trenotkov sta se moča borila, nato je močni Salij podrl Jašara in mu z zobmi pregrizel grlo. Nesrečna žena in sin sta klicala na pomoč, toda bilo je vse zaman, ker ni bilo nikogar v bližini. Saliju pa je bilo še premalo, da je ubil Jašara, temveč je zadavil tudi njegovega sina. Zatem je krovok poskušal zadaviti še ženo. Da je ta ostala živa, se ima zahvaliti le golemu slučaju. Ko je omredela, je Salij mislil, da je že mrtva, nakar je odšel iz hiše ter pobegnil čez našo mejo, kjer so ga prijeli.

Naše oblasti so gnušnega zločinka izročile albanskim oblastem, pred katerimi bo odgovarjal za svoje strašno nečloveško dejanje.

Sedaj na spomlad v

Rogaško satno.

zdravilišče želodec, črev, žolčnega kamna itd. Tu najdejo bolni svoje zdravje, zdravi pa prijeten oddih. 20 dnevna popolna penzija velja v času od 1. maja do 15. junija Din 1000— in Din 1200—. Prospekti in cenik: Zdravilišče in pisarne Putnika.

Kaj pravite?

O tisku so dejali, da je šesta velesila. Potem je radio sedma. Kdo bi si upal podcenevati silo radio? Tiskuni besedi lahko ostršč peroti, nasprotne tiska ne pustiš v deželo; tako so storili v Nemčiji, v Italiji in drugod. Tudi nad Irigovino, ki je vejlja kot kupčijo za mednarodno »par excellence«, je zavladala avtarkija. Hitler je celo ljubezen, ki si utre pot do ljubljenega srca tudi skozi jeklen oklep narodnosti in državnosti, zastavil pot v svoje cesarstvo, kamor ne smo proniknili niti kaplja Šidorske krv. Še noben diktator pa ni doslej zgradil zidu, ki bi mogel prevezati radijske valove, ki nosijo v svel človeško besedo.

In koj je naša sedma ceselja o praznikih posiljala med Slovence in Slovane, raztresene po širinem svetu? »Velikonočno kroniko«, ki je bila silno bogata s kaj pestri dogodki: v gostilni »pri Skrjančku« so se udarili fantje in peli so kriči, v skedenju je Potepuhov Tone streljal na veselo družbo, k sreči ni nikogar ranil; pod klančkom so peli kriči...

Tudi drugi narodi imajo kake takšne »velikonočne kronike«, a jih skrbno ohranijo doma! Ali naš slovenski radio raznava do golega razgaljeno slovensko sramoto po vsem svetu?

Koledar

Cetret, 5. aprila: Vincencij (Vinko) Fer., spoznavalec; Irena.

Noji grobovi

+ Josip Toni. V Leoniču je včeraj zjutraj po kratki bolezni — zatrpljenju krv — umrl v Ljubljani in tudi na deželi povsod znani in priljubljeni mesarski mojster g. Josip Toni. Za njim bo žaloval večak, kdor ga je poznal, saj je bil pokojnik kremljen znacaj, cel mož in ves poštenjak. Užival je priljubljenost tako med kupci, saj je bila njegova mesnica v Krešiji zelo znana po solidnosti med svojimi tovarisi, med katerimi je zelo zaledila njegova moška beseda, med kmetskim prebivalstvom in med vsemi sloji prebivalstva. Dolga leta je g. Toni bil načelnik ljubljanskega mesarskega zadruge. Imenovan je bil tudi za ljubljanskega meščana. Pokojnik zapušča sina Franca, bančnega uradnika, ki pa prevzame sedaj otetovo podjetje, in hčerkico Minko, poročeno Stirn, ter brata in štiri sestre. Pokojni je bil star 64 let, rojen je bil v Šmarju. — Pogreb bo v petek ob 15 iz hše žalosti na Poljanski cesti 36. Vrlemu možu na sveti večna luč! Žaljujočim svojcem naše iskreno sožalje!

+ Jakob Draksler. Umrl je na Marmem g. Jakob Draksler p. d. Tomc, star 72 let. Bil je dolgo vrsto let občinski odbornik občine sv. Krištof. Mnogo se je tudi trudil in udejstvoval pri združenju nove cerkve sv. Jakoba v Dolu. Bil je mož kremljen znacaj, vnet za blagor dobrega in svojega bližnjega. Pogreb bo v petek 6. aprila ob 9 popoldne na farne pokopališče sv. Jakoba v Dolu. Naj v miru počiva!

+ Josip Pauer. V Braslovčah je umrl v torek po dolgi mutni bolezni trgovec in posestnik g.

Josip Pauer. Pokojni je bil zelo delaven v svojem rojstnem kraju, ustanovitelj hranilnice in posojilnice in član raznih društev. Bil je daleč naokrog znan kot zelo soliden trgovec, poštenjak od nog do glave in zato priljubljen v vseh krogih. Zapušča žalujočo vdovo v tri hčere, ki so vse prekrbljene. Pogreb bo danes ob 3 popoldne na tamkajšnje pokopališče. Naj mu sveti večna luč, žaljujočim preostalim pa izrekamo svoje sožalje.

Osebne vesti

= Napredovanja rezervnih častnikov in podčastnikov. Včetve cd 17. decembra 1933 so napredovali v čin poročnika podporočniki Anton Benčina, Jakob Haler, Emil Veger, Demetrij Divljak, Zvonimir Loučar, Božidar Ivančič, Miloš Kaloper, Ivan Tom, Ivan Ofenbeher, Stanko Aparnik, Božidar Mejaški, Ernest Flajšman, Josip Pristovnik, Miroslav Vič in Rudolf Šarlah; topniški podporočniki Juro Vatec, Juro Frank, Dragotin Verner, Karel Vrhovec in dr. Teodor Krašnar; inženjerski podporočniki Sava Justin, Alfred Hološek, Dragomir Hangi, Ivan Urbas in Rudolf Gaberšček; zrakoplovni podporočniki Tibor Fiser in v čin inž. poročnika tehnič. stroke mornarice inž. podporočnik Zoran Rant; v čin podporočnika peli naredniki dijaki Zdenko Zdražil, Stelan Pfajfer, Marijan Kovačič, Friderik Viner, Vladimir Benčič, Marko Sander, Mirko Krmar, Josip Vajner, Andrej Faj, Ivan Kos, Pavel Vajnberger, Ivan Račič, Franjo Kneži, Krunoslav Tkalec, Alojz Tavčar in Ivan Tužinski; topniški naredniki dijaki Alojz Funkel, Ivan Merle, Ivan Haberl, Hugo Haizel, Ljubomir Karlovec in Maks Kliper; v čin intendantskega podporočnika narednik dijak Milan Marušič; v čin san. podporočnika narednik dijaki dr. Bogoslav Skalicki, dr. Bogdan Gravec in dr. Rudolf Binentfeld; za nižjega voj. uradnika IV. razr. ekon. stroke narednik dijaka Stanislav Vogrinčec in Henrik Ajšler in za nižjega voj. tehnič. uradnika IV. razr. inž. tehnične stroke narednik dijaki Ivan Čirman, Hinko Radec, Zdenko Nagel, Alojzij Vekoslav Pucek, Ivan Wagner, Ivan Rovšek, Ježef Bizjak, Janez-Ivan Duhovnik in Janko Lukac.

Ostale vesti

= Otroci-harmonikarji v Belogradu. Z ozirom na opazko »Prav bi bilo, ko bi bil počevevalec še poročal, kako so ti slovenski otroci, ki so brez dvoma več katoličani, praznovali v Belogradu tudi katoliško Veliko noč. To bi bilo zelo spodbudno« — poročam, če se me že smatra kot voditelja mariborskih malih harmonikarjev, da se deca ne le udeležita »Vrbice«, t. j. procesije pravoslavne mladine s tem, da je ves sprevod opazovala na najlepšem prostoru takoj nasproti kraljevega doma, na katerem balkonu je bila tudi kraljevska mladina in Ni. Vel. kraljica, in se pridružila sprevodu kot zaključek, ampak da se je ista deca v vsei pestri narodni noši polnoštevilno udeležila na Veliko noč tudi katoliške službe božje v cerkvi sv. Kristusa Kralja v Krnski ulici in so bili tudi tukaj predmet živahnega odobravanja. Ob slavnostnem prihodu belgrajškega nadškofa o. Rođića je ta ljubka mladina bila postavljena v špalir, in ji je podelil nadškof tudi svoj blagoslov. Mimo grede tudi še to, da bo bolj vzpodbudno vplivalo, da je bila vsa deca na poti v Belograd tudi v zarebski katedrali, kjer je nemoteno opazovala tamšnje zanimive obrede velikega petka. Daljše poročilo za »Slovenca« mi je obljubil g. V. B., ki se je sam zelo navdušeno izrazil o vltisih Belgrajčanov v splošnem na nastop te ljubke dece in bil sam priča, ko je deca odhajala iz cerkve zopek v Kolarčeve ljudske univerze k nastopu za drugi koncert. Toliko resnic na ljubo z ozirom na vodstvo, ki ga poročevalce pripisuje meni. — Prof. Viktor Schweiger.

— Nove arheološke najdbe v okolici Bihača. Bihač in njegova okolica sta zelo bogata na arheoloških najdbah iz najstarejših časov. Skoraj vsako

1. Kino Kodeljevo. Jutri ob 8 Cesarev valček (Marta Eggerth) in Ozrače se ruši (velik avijski film).

1. Nočno službo imajo lekarne: mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Ustar, Sv. Petra 78, in mr. Hočevar, Celovška 34.

Cerkveni vestniki

Celonočno češčenje presv. Zakramenta v Ljubljanski stolnici se prične drevi ob 21 po končani skupni molitveni uri. Nočni častnici bodo molili iz »Večne molitve« 25. uro: Za Veliko noč in velikonočni čas. Na novo došli častnici si izberou poljubno molitveno uro od 21 do 4.

II. Vnar a Mar. kongregacija pri uršulinkah v Ljubljani ima jutri na prvi petek zjutraj ob 7 na 7 skupno sv. obhajilo. Pridite vse. Voditelj.

Maribor

m. Mariborska zimskosportna podzveza ima v nedeljo, dne 8. t. m. ob 9.30 v lovski sobi pri Orlu svoj redni letni občeni zbor.

m. Glasbeno in pevsko društvo Danica pripravi v nedeljo, dne 8. t. m. ob petih popoldne v Mladinskem domu Žaloligo »Spavaj deklika« v treh dejanjih.

m. Izobraževalno društvo na Koščaku je preneslo svoje društvene prostore k Samecu ob Drž. cesti. Počehova štev. 2.

m. Zveza brezposelnih učiteljev ima v nedeljo, dne 8. t. m. svoj redni sestanek.

Celle

e. Šahovski brzoturnir Društva jugoslovenskih akademikov v Celju bo v petek, dne 6. t. m. ob 20 v hotelu Europa.

Ieto odkopljajo kakšen spomenik iz rimske dobe. Te dni je kmet Dečko Kovacevič na svoji njivi naletel na srebrni rimski denar iz časov cesarja Karakala, ki je vladal od 211 do 217 po Kristusu. Zanimivo je, da je Kovacevič na isti njivi našel tudi pelikatov kralja Ladislava II., ki jih je odkupil-bavovinski muzej v Banjaluki. Na istem mestu so našli dva kamenita stolpa s tipičnimi starohrvatskimi ornamenti. Narod pripoveduje, da je na tem mestu v starih časih stala velikanska cerkev s štirimi vrati.

— Telesno zaprte, slaba prebava, ne-normalni razkroj in gniloba v črevih, prevelika množina kislina v želodčnem soku, nečista koža na obrazu, na hrbitu in prshih, tvori, mnogi katari ustne sluznice izginjejo prav kmalu z rabo naravne »Franz-Josef« grčenice. Stevilni zdravniki in profesorji »Franz-Josef« vodo že desetletja pri odraslih in otrocih obeh spolov uporabljajo z ugodnim uspehom

— Napoved pridobnine je podaljšana do 15. aprila t. l. Kdo prijave še ni vložil, ima torej še priliko, da zamudi nadomesti, vendar pa je potrebno, da zakasnitev v prijavi opravijo. Vse potrebne tiskovine ima v zalogi Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, in sicer: Prijava (napoved) za pridobnino, pola 1 Din; dalje: Davčna prijava za splošni davek na poslovni profit in davek na luknus, pola 1 Din; Pripromeč za sestavo davčne prijave za pridobnino, komad 2 Din, ki je za vsakega vlagatelja pridobnino izredne važnosti radi dovoljenih in nedovoljenih odbitkov. Pripromeč za gostilničarske obrti pa stane 1 Din. Imenovana knjigarna ima v zalogni tudi druge davčne tiskovine.

— Pri revmatizmu v glavi, ledjih, plečih, živčnih hrbetinah v kolikih uvedu (flexenschuss) se uporablja naravna »Franz-Josefov« voda z velikim pridom nri vsakdanjem izpiranju prehavnega kanala.

— Pozor! Različne ostanke raznovrstne blage, tako ugodno lahko kupite v novem Bazarju Ivanka Strukelj. Ljubljana. Kopitarjeva L.

— Za svoj denar kupujte prvorazredno blago! Vedno in povsod zahtevajte Radensko Slatino!

— Pri nadnenju k maščobi protinu sladkosečnosti izboljšuje naravna »Franz-Josefov« grčenica delovanje želoda in črevesa in trajno počopi prehavnega kanala.

— Smučki odsek podružnice SPD v Kranjski gori je priredil medklubske tekme v slalomu dne 1. aprila 1934 v Kranjski gori z višinsko razliko 150 m v Krnici pod Razoretjem, dolžina proge 1200 m.

Ce le nekoliko dni redno pijete Radensko slatino (Zdravljni ali Kraljev relee), opažate na sebi velike spremembe. Na hrvi in količini seči pa spoznate, da se organizem izpira in čisti. Ona tudi neutralizira vinske kislino, zato dela vino okusno in hitro. Radi ogromne količine zdravilnih mineralov normalizira vse notranje zle. Poskusite le enkrat Radensko slatino, da vidite, kaj znači pravna minera na voli. Pape nam po brezplačno brosuro za domače zdravljenje in pitje Radenskih voli.

Zdravilišče in kopačišče Slatina Radenci.

Sport

Crosscountry lahkoatletinji

Za državno prvenstvo v nedeljo dopoldne v Ljubljani

Tudi naša dekleta-lahkoatletinje ne mirujejo, temveč se resno pripravljajo za IV. svetovne ženske igre, ki se vrše letos v avgustu v Londonu, in za olimpijado, ki bo četrti leti v Berlinu. Predpriva za vse panoge lahke atlete so gozdni teki, ki se vrše že v zgodnjem spomladi, da se vidi, v kakšni kondiciji so atletinje že takoj v začetku sezone. Za pomladanske gozdne teke pa se je treba pripravljati preko cele zime z raznimi gimnastičnimi vajami ter krajšimi in daljšimi teki v prosti naravi.

V koliko so se naše lahkoatletinje pripravljale čez zimo, bomo videli v nedeljo. Ljubljanske atletinje so pokazale že na podvezem gozdne teke, da so v dobrini. Brez dvoma bodo tudi Zagrebčanke in Belgrajčanke hotele doseči najboljše uspche, vsled česar se nam za nedeljo po dolgem presledku obeta prvorazredna lahkoatletska prireditev v Ljubljani.

Crosscountry v Zagrebu

Na moškem državnem prvenstvu nastopi pet slovenskih klubov

Kako ostra bo bora na nedeljskem crosscountryju v Zagrebu, priča dejstvo, da se udeleži tega zanimivega, a še bolj važnega teka pet slovenskih klubov, in to: Ilirija in Primorje iz Ljubljane, Jugoslavija iz Celja ter Maraton in Železničar iz Maribora. K tem predleta se zagrebška kluba Concordia in Maraton ter nekaj poenčev in Pančeva. Vsekakor bo to dosedaj največji crosscountry kar se udeležbe tiče — saj bodo ekipe klubov izredno močne — konkurenca bo pa brez dvoma najstrenja, kar smo jih doslej videli na naših prireditvah. Startali bodo naši največji kanoni kakor Krevs, Starman, Grmovič in drugi. Od moštov sta pa najbolj nevarni od Ilirije

Relativnost svetlobne hitrosti bi rad

Svetlobna hitrost na zemlji drugačna ko v vsemirju? dokazal

Niti Einstein se s svojo teorijo o relativnosti ni dotaknil merila, ki so ga smatrali še do nedavno za nedotakljivo, to je merila hitrosti svetlobnega žarka. Hitrost, s katero prodira svetlobni žarek skozi prostor, je ostala še nekako sveta, nedotakljiva vrednota, s katero lahko merimo vse. Bila je mera in obenem najvišja točka v času. Svetlobna hitrost zavzema prvenstveno mesto v svetovnem organizmu, piše Deziderij Papp v »Neues Wiener Journalu«.

Stalo je silnega truda in izredne bistrosti, da je človek dognal hitrost svetlobnega žarka. Ta hitrost je bila človeškim pojmovanjem tako silna, da se se zdele razdalje na svetu premajhne, da bi jo mogli premeriti. Človek se je moral zateči k pojmovu pod nebeskim svodom, da bi lahko zajel hitrost svetlobnega žarka. Planet Jupiter mu je bil v opori in človeški razum je smatral za svoj največji uspeh, ko se mu je prvič posrečilo s pomočjo posebnih aparativ, ki poslujejo z naglo vrtečimi se zrcali, našeno hitrost potrditi tudi na zemlji. Francoz Faucault je prvi začel s temi poskusami in Američan Michelson je s čudovito bistrostjo izpopolnil Faulcaultovo merjenje. Faulcaultovo kakor tudi Michelsonovo merjenje je bilo v glavnem isti rezultat. Oba učenjaka sta ugotovila, da znaša hitrost svetlobnega žarka 299.796 kilometrov na sekundo. Prav lahko to številko zakrožimo in trdimo, da je svetlobni žarek širi s hitrostjo 300.000 km na sekundo. Z isto hitrostjo prodira skozi prostore kakor radijski valovi.

Hitrost svetlobe je milijonkrat večja kakor hitrost glasu. Razlika med hitrostjo jeka in hitrostjo svetlobe je nepremostljiva. Denimo, da govorim pred mikrofonom. Njegov glas bo rabil, da preleti razdaljo 1 metra do mikrofona, več časa kakor radijski valovi za pot z Dunaja v Rim. Kitajec, ki bo v Pekingu stal ob radijskem aparatu, bo slišal prej melodiozne napeve iz dunajske opere, kakor navdušeni poslušalec, ki napenja ušesa v dunajski operni četrti galeriji. Kljub temu bi tudi ta hitrost, s katero potuje svetloba, potrebovala več let, da bi prehodila prepade, ki zijujo med posameznimi zvezdami. Recimo, da bi bili na najbližji zvezdi stalnici ljudje. Ti bi morali kljub izredni hitrosti radijskih valov čakati štiri leta in

pol, da bi udaril na njihova ušesa kak koncert na naši zemlji.

Ta svetlobna hitrost je torej doslej veljala v fiziki za nedotakljivo in stalno vrednoto. To je bila naravna mera za pojavje veseljstva. Zato je bila toliko bolj presenetljiva vest, ki se je razširila v svet in Anglije, vest namreč, da se je potrežljivemu raziskovalcu Gheory Debrayu posrečilo ugotoviti, da je svetlobna hitrost prav za prav za 500 km manjša, kakor so doslej mislili. V prvem trenotku so učenjaki mislili, da ni bilo prejšnje merjenje točno; nadaljnji preizkusi so dovedeli do zaključka, da je svetlobna hitrost celo 1000 km manjša! Nekateri učenjaki so domnevali, da se hitrost svetlobe manjša. Nenadoma se je to nespremenljivo in absolutno merilo pokazalo za spremenljivo, ali je vsaj postal relativno.

Svetloba rabi od sonca na zemljo okoli osem minut časa. Če malo povznamo in postavimo, da bi se svetlobna hitrost stalno manjšala ne samo za 500 ali 1000 km na sekundo, potem pride do zaključka, da bi tiste sile, ki ovirajo svetobo na njeni poti, nekega dne popolnoma zmagale in da bi ostali na zemlji brez svetlobe in topote. Brez svetlobe in topote bi ne bilo več življenja. Zavladal bi mrz in z njim smrt.

Ta domneva seveda ostane samo v domisliji. Na vsak način trdi Deziderij Papp, je bilo treba računati s padanjem svetlobne hitrosti. Ta uganka se je prvotno zdela neresljiva, toda kmalu je prišlo novo presenečenje. Te dni je pariški učenjak Salet predložil akademiji poročilo, v katerem trdi, da je prišel po temeljitem in dolgoletnem merjenju do zaključka, da se zdaj svetlobna hitrost na zemlji za 2000 km na sekundo manjša kakor pod nebeskim svodom; poleg tega je svetlobna hitrost pri posameznih zvezdah različna. To nedotakljivo merilki, ki mu je bila za podlagu svetlobna hitrost, tore ni stalno, ni nedotakljivo; je torej različno glede na prostor. Učenjaki so to ugotovitev pariskega profesorja sprejeli z veliko skepso, toda po mnenju g. Pappa je prof. Salet svoje trditev tudi dokazal. Profesorjeve ugotovitve dokazujejo manj stalnost svetlobne hitrosti, kakor pomankanljivost človeškega znanja. Seveda bo treba slišati še mnajne drugih učenjakov.

Prof. H. Lederer iz Berlina je izobiloval z letini spomenik »Sprinter«.

Krivica se maščuje

Angleški listi se od časa do časa obračajo do svojih čitalcev za razne prispevke, da bi tako vsebinu listov postala bolj zanimiva in pestra. »Daily Mail« je stavil svojim bralcem tole vprašanje: Kdaj ste doživel najzačilnejše naključje?

Nekdo je listu odgovoril takole: Pred leti sem bil porotnik in spominjam se primera, ko je stal pred sodniki mlad šofer, obtožen, da je s svojim avtom zakrivil smrt starega moža. Večina nas je bila prepričana, da v tem primeru šofer ni bil kriv in da se je pripeljal nezgoda po lastni krivični pešci. Le eden izmed porotnikov je vztrajal na tem, da treba šoferja spoznati za krivega, da bo občutno kaznovan. Le s težavo smo ga pregovorili, da je popustil, češ, da je za šoferja itak že zadostna lekcija to, da je povzročil s svojim avtom smrt, čeudi ne po svoji krivični, in gotovo bo v bodoče bolj previden.

Lansko leto sem bil zopet med porotniki in tudi sedaj je bil na vrsti primer, da je nepreviden vozač povozil človeka do smrti. To pot pa je bilo dokazano, da je bila krivda popolnoma na strani šoferja. Mislite si moje začudenje in presenečenje, ko sem v obtoženiku spoznal nekdanjega porotnika, ki je bil takrat med obravnavo proti šoferju tako krut in trdoscen.

Molčal sem in porotnikom nisem hotel omeniti onega davnega dogodka, pač pa sem prepričevalno pritrdil drugim, da je obtoženec kriv.

500.000 dolarjev za glavo mandžurskega cesarja

Iz Šanghaja poročajo, da so kitajski teroristi, ki so organizirani v društvo »Lanjiše«, sklenili umoriti novega mandžurskega cesarja »Pu-Yija. V organizaciji »Lanjiše« je organiziranih 30 članov. Ti so baje že prodri v Mandzurijo kot turisti ali kot učenjaki, ki proučujejo dejelo, da bi izvedli

svoj načrt. Teroristična organizacija je razpisala za glavo mandžurskega cesarja nagrado 500.000 dolarjev in za ministrskoga predsednika Čensiao 300.000 dolarjev, za glavo vsakega posameznega ministra 200.000 dolarjev.

Brez orožja v boju s tolovaji

Zgoreli naj bi, obloženi z listki brevirja

Naj vam predstavimo te junajške oznanjevalce Kristusove blagovesti, krepke tirolske može, o katerih ne poroča noben svetoven časopis, ker se ne bahajo s svojimi dejanji in jih ne razširjajo senzacij željne agencije po svetu. Kot zvesti učenci Gospodovi so skrili svojo osebnost za skromna redovna imena kapucinskega reda. Tako si jih tudi mi ne moremo popolnoma pravilno predstaviti. Kajti kaj pomenijo za širni svet imena Adalar, Peregrin, Janez Marija, Frančišek in Teofil, tudi če stavimo preden častne naslove »oče« in »brat«?

P. Janez Marija je patrijarh skupine, ki potuje skozi Peking, Port Artur in Vladivostok tja daleč na skrajno mejo Mandžurije, v mesto Ilan. Nad 20 let je deloval p. Janez kot misjonar v Indiji, dokler ni svetovna vojna prekinila tudi njegovega dela. Sedaj se je prostovoljno javil za ta daljni in nad vse težavnji misijon v severni Mandžuriji. Tudi za p. Frančiška, ki je 10 let deloval v južni Afriki, in za brata Frančiška, ki prihaja iz Litavske, bo ta spremembra prav velika. Toda duh je, kliče te može, in njemu se vsi pokorijo.

Gotovo ni slučaj, da je bil izvoljen za predstojnika novega misijona p. Adalar, saj je vendar deset let skupno s p. Peregrinom okušal vso sladost in gremkovo misijonskega življenja v enem najtežjih misijonskih okrožjih na Kitajskem. Kako govorijo ti možje o svojih doživljajih, ki bi dajali gradivo za najbolj napete romanje! Naš ameriški znanec se izraža o njih takole:

V veselo zabavnem tonu, prav tako, kakor pričovedujejo šolski otroci dogodke s počitniškega življenja, tako poročajo ti možje o resničnih, ne o izmišljenih zgodbah in dogodivščinah z roparji. Ne

samo enkrat, temveč leto za letom so jih v prejšnjih misijonskih postajah v notranji Kitajski izročali mohamedanski banditi in jim večkrat vzeli vso obleko razen srajce. Po vsem tem je skoro čudež, da niso ob silnem telesnem in duševnem trpljenju in mučenju popolnoma obnemogli.

V naslednjem poročamo samo o enem takem srečanju z roparsko tolpo, ki pa slučajno v tem primeru ni dosegla, kar je nameravala. Ko bi se kaj takega dogodilo komu drugemu, ne ubogim kapucinom, koliko ogorčenje bi zavalovilo po vsem svetu!

Zopet se je pojavila na misijonski postaji mohamedanska vojaška tolpa in vdrla v nezavarovan cerkev. Podivljana soldatska je zgrabila misijonarje in jih zvezala na rokah in nogah. P. Adalarja so obesili na neko steno z vrvmi, ki so mu jih zvezali okrog telesa pod pazduho. Pojasnili so mu, da ga bodo takoj obesili, ko bo do konca videl prizor, ki ga nameravajo napraviti z njegovim tovarišem. Kmalu privlečeno na dvorišče p. Peregrina. Poglavar roparske tolpe si je dal opravka z brevirjem, iz katerega je trgal list za listom. Vsak posamezen list je hotel položiti na drugi del misijonarjevega telesa in jih potem drugega za drugom sežgati, tako da ne bi ostal nedotaknjen najmanjši del kože. Oba misijonarja soglasno sporočata, da sta v strahu čakala, kdaj bo iztrgan zadnji list iz brevirja, sežiganje listov na golem telesu se jima je zdele nekaj bolj postranskega pomena.

Vendar zločinci niso prišli do izvršitve svojih peklenskih naklepov. Neka zunanja straža je javila, da se približujejo vladne čete in mohamedanci so v naglici pobrali nekaj stvari in jo jadrno odkurili, ne da bi se brigali za svoje ujetnike. (Fides.)

Gospodarska kriza se mu ne pozna

Prizor v berlinskem zoologiskem vrtu. Takole se smeje morski sion.

Vo'na ni neizbežna usoda

Jezus, ne Cesar!
pravi Masaryk

v boju za mir. Med narodi ni prirozenega sovraštva, je dejal. Delovnemu ljudstvu je sovraštvo radi jezik in plemena tuje. Človeštvo ni zapadlo temu strašnemu prokletstvu, njegova načina, da ustvarja pohabljence in da se medsebojno kolje. Vojna ni neizbežna usoda, pač pa začasna bolezna. Minister Krčmař je zaključil z Masarykovim citatom: »Jezus, ne Cesar, to je smisel naše zgodovine in demokracije!« Za njim je govoril še poslanec Rupeldt. Velikonočni mir pa je naznani predsednik zbornice g. Stanek. Pred parlamentom se je razvil spredv. na čelu katerega je šel predsednik Masaryk. Vso slovesnost so prenašali po radiu. V Pragi so postavili okoli tisoč javnih zvočnikov, da bi ljudstvo lahko poslušalo slavnostne govore.

Slavnostni seji poslanske zbornice je prisotnoval poleg predsednika Masaryka tudi nadškof Kašpar. Nadalje so se tu zbrali inozemski diplomati. Prvi je govoril prosvetni minister Krčmař, ki je poudarjal, kakšno važno vlogo igra umetnost.

Za umor francoskega prefekta: 2 leti ječe

Prizor izpred pariške porote, ki je sodila gdje Germanine Hout. Proces je bila prava senzacija za Pariz. Germanine Hout je umorila prefekta Causereta. Parižane je presenetila razmeroma mila obsođba: Hout je bila obsojena namreč samo na dve leti ječe. Kljub temu so smatrali obsođbo za nekako iztrezenje porotnikov, ker se je doleti dogodilo, da so bile takšne morilke sponzoroščene.

Angleški vrtnarji gojijo vijolice pod steklom, ki ima obliko nekakega zvonca. Na sliki vidimo vrtnarico v Henfieldu.

KULTURNI OBZORNIK

Beseda o filmu

Naš list je že pisal o vlogi filma na duhovno-artistični razkrojenje doraščajočega kakor tudi dobraslega, a nekrščenega človeka. Če posmislimo, da si sleherno filmsko delo ogleda po svetovnih kinematografskih nekaj desetin milijonov ljudi in da prodirajo kinematografski zmerom bolj iz mest na deželo, kjer sprejema človek sleherno novo idejo brez pridržka, ne smemo več govoriti o filmu kot nemogočem nadomestilu za gledališko umetnost z omaloževanjem. Resa ne bo filmska umetnost bržkone nikoli tako neposredna, notranje poglobljena in živa, kot je gledališka, toda njena pot v široke plasti utegne imeti širši razmah in večji vpliv na celotno miselnost podeželskega človeka. Zato je moral kulturni svet, ki mu je na tem, da se odprte duse širokih plasti ne napolnijo s praznim, tendenčnim, neetičnim kičem, nastopiti proti vsem onim filmskim podištanjim, katerim ni mar za umetniško in etično poslanstvo filma, marveč za navadno fabrikacijo, s katero se kvari okus in srce človeka. To se more danes tem bolj zahtevati, ker imamo celo vrsto kulturnih in umetniških kvalitetnih filmskih del. Kulturni filmi nam odkrivajo zanimivosti iz zgodovine, zemljepisja, prirodoslovja, zadnje čase pa zlasti iz folklora malo znanih plemen iz vseh delov sveta. Ti filmi niso umetniški, marveč zgolj poučni in preiznimivi za slehernega človeka. Imamo pa danes tudi že lepo število globoko umetniških filmov, katerih ustvarili pravi umetniki. Pri teh najde se tako nasičen okus očiščenja in notranje zadodženje. Ne izključujemo pri tem vsebinsko lažjih in razvedrilih filmov (sa) današnjih človek nujno potrebuje nečesa, kar bi mu za hip odpodijo težke misli), toda naj ne bodo ti filmi živiljenjska laž, marveč naj imajo v sebi vsaj iskro živiljenjske resnice, da ne bo odrhal človek iz dvorane po končanem prisutnem smehu s tako straholno prazno dušo. Kinopodjetniki misljijo, da bi ostala njihova kinogledišča prazna, če bi prevezkrat narocili lepe umetniške filme. Naš jim za primer navedemo »Kralja kraljeva«, katerega so imeli leta 1928 v Pragi nad mesec dni na programu in prihajali so trumponi meščani, delavci, kmetje in celo bolniki. Imamo pa na drugi strani v istem mestu podobo ljubljanskega kinoobčinstva; tani je tamreč obiskalo krasni slovenski (prvi zvočni) film »Dežela prepeva« 6817 ljudi, Kiepurov kip »Pesem zate« pa 35.000! Plehek čas, nemir v begotnem iskanju nove poti iz gospodarske, socialne in duhovne zmede, vse to je sodobnega človeka pre-

vnilo, vzel mu okus in smisel se za kaj drugega kot za trdovraten lov za drugim živiljenjem.

Danes imamo mimo mnogih slovenskih filmov, ki imajo vse večjo globino in umetniško silo, kakor smo jih navajeni slediti zadnja leta, odkar trdovratno vrtimo nemške operete, tudi že lepo število dobrih katoliških filmov. Ne mislimo tu katoliških propagandnih filmov, ki imajo zgolj ta namen, da vzbujajo v cerkvi ljudstvu plemenita čuvstva, marveč pred vsemi one filme, ki zajemajo človeško živiljenje z globoke religiozne plati in ga oblikujejo neprisiljeno, z notranjo nujnostjo v posazih in zmugah, dvomih in doumetih. Takih filmov je dala že nekaj Francija kakor tudi Poljska, ki sta edini državi, kjer se katoličani s polnostjo zavedajo, kakšno poslanstvo ima in bi moral imeti film. Zadnji poljski film te vrste je n. pr. »Pod tvojim varstvom«, ki ima močno notranje zgradbo (kakor beremo po listih) kakor tudi živo dejanie. Bog ve, ali ga bomo kdaj videli v Ljubljani? Ne le, da se mnoga naša kino-podjetja male ali nič ne ozirajo na notranje vrednost posameznih filmov (važno je pač ono, kar vleče), marveč tudi občinstvo se ne zaveda svojih pravic kot narodno in notranjega očiščenja potrebno občinstvo; zato je ni dvignilo prsta, da bi pognalo prek meje vse pleške nemške operete in zahtevalo lepih slovenskih filmov ali izbor onih svetovnih filmov, ki imajo poleg razvedrila tudi kos živiljenja v sebi. In tako nezavedno podpira s svojo revščino kapital onih ljudi, ki niso bili slovenskim narodom (najmanj pa slovenskemu) nikoli prijatelji, marveč neizprosnovi sovražniki: kapital Nemcov in Židov!

L. G.

Poljski film. V zadnji številki Gregoričevega »Fotoamaterja« beremo, da priznava zadnje čase ves svetovni tisk poljskemu filmu, ki je v Evropi prav za prav najmlaži, največjo bodočnost. V vrstah poljskih filmskih igračev so ljudje svetovnega glasu, ki bodo dvišili sedanj poljski film do evropskega slovesa. Tako imamo sedaj v Severnih Slovanih filmske industrije, ki ustvarjajo bolj poglobljene in umetniške ter etično zračene filme, kakor smo ih navačeni za naša leta od ameriških in nemških filmskih podjetij. Potrebno bo tudi, da se usmerijo jugoslovenska kinogledališča slovensko, ne le radi narodnosinoga, marveč tudi umetniškega vidika!

Nimamo jezikovnega lista ne jezikovne akademije

V zadnji številki »Mladike«, ki je zelo živahnouresiana, beremo v Koštialovem članku »O nekaterih jezikovnih grehih« sledete značilne besede:

Pogosto objalujem, da Slovenci nimamo takoga lista, ki bi se izključno ukvarjal s čiščenjem knjižnega jezika. Taki listi izhajajo med Srbohrvati (»Naš jezik« v Belgradu od začetka leta 1933), med Bolgari (»Rodna reč« od leta 1927), Čehi (»Naša reč« od leta 1917), Poljski (»Jezik polski« od leta 1913), Malorusi, Rusini ali Ukrainerci (»Ridna mova« od leta 1933) in Belorusi (»Rodna mova« od leta 1930).

Tako tudi nimamo ne akademije ne društva za gojenje in snaženje knjižnega slovenščine. Lahko imajo svojo jezikovno akademijo »Della Crusca« od leta 1582, Francozi Académie française od leta 1637, Švedi »Svenska akademien« od leta 1710 odnosno 1786, Španci »Kastiljansko akademijo« od leta 1714, Rusi Akademijo ruskega jezika od leta 1783, Madjari svojo od leta 1830 (zglasno radi falsificiranja besed), Nemci »Allgemeine deutscher Sprachverein« od leta 1885 (ki izdaja svoj jezikovni časopis) itd. A tudi manjši narodi so si ustavljali tako družbe, n. pr. Furlani (Società filologica friulana v Vidmu), Romuni, Frizi, Nizozemci, Esti, Litavci, Latši, Danci, Grki, keltski Gaëlici v Edinburgu in Irki v Dublinu, Čehi, Srbi in drugi — le mi ne. (Zato pa imamo toliko več političnih listov!)

Za nekateri jezike so se izdale priročne knjige, ki so grajale razne jezikovne pogreške (zlasti v listih); n. pr. za latinščino Krebov »Antibarbarus«, za francoščino Scherffigov »A«, za češčino razni »Brus«, za erbohrvatsko »Branič« in »Sávětník«, za nemščino Wustmannove »Sprachdummheiten« in druge podobne knjige, za slovenščino »Rešeto«, Levstikove »Napake slovenskega pisanja« v IV. zvezku »Zbranih spisov«; škoda, da niso izšli jezikovni članki † Bog. Vdoviča (»Slovenščina in slobenarji, »Mrevravstvo«) v obliki knjige. Tudi Breznikov »Slovenski pravopis« vsebuje mnogo potrebnih svaril (kakor tudi »Brus« I. Koštiala; op. ured.).

K temu izčrpnuemu pregledu, kaj so storili in kaj imajo drugi narodi za gojenje jezika — mi pa vsega tega nimamo, marveč se morajo razni ljubitelji lepe slovenske besede zatekati v revije — nimamo ničesar dodatki. Vemo namreč, da bi bila sliherna beseda glas vpričočega v puščavi. Listov in lističev, revij in političnih tednikov imamo za en milijon naroda pač močno previško število, tem bolj, ker v tem številu ni preporebnega jezikovnega lista. Pa kritika v to smer bi rodila prej odpor kot koristno spoznanje položaja.

Nova revija. Družba sv. Mohorja v Celju je začela izdajati četrletno revijo »Književni glasnik«, ki ima v glavnem namen, opozarjati slovensko javnost na knjige, ki izhajajo v Mohorjevi knjižnici. Mohorjeva knjižnica namreč izdaja izven okvirja vsakoletnih rednih publikacij Mohorjeve družbe mnogo lepih knjig, na katere pa je slovenska javnost premalo opozorjena. Književni glasnik pa bo stalno poročal o vseh izšlih knjigah, ki so usmerjene v veroslovje, znanstvo, leposlovje (prevodno in izvirno) itd. Hkrati pa bo Glasnik prinašal povečane članke o knjigi. To pot (1. številka) je prispeval Jakob Solar Članek »Naša knjižnica, ki se bo nadaljeval. Književni glasnik se naroča: Mohorjeva družba, Celje.

Galerija, mesečnik mednarodne umetniške fotografije (št. 6), o čigar prizadevanju za umetniško dovršenost fotografij smo že pisali, je prinesla med svetovnim izborom fotografiskih posnetkov tudi delo Jugoslovana Anteja Korniča.

Ciklus oper čeških skladateljev (in simfonični koncert) bo v kraljem uprizorjen v naši operi pod naslovom »Češki teden«. Ob tej priloki bo privje izvajana na slovenskem odu velika Smetanova opera »Libuša«, ki je najslavesnejša opera češke glasbene literature.

Premiera »Bratov Karamazovič« bo v soboto zvezčer. Dramatizacija ima osem slik, in sicer: 1. Prepriv v družini. 2. Katja in Grušenka. 3. Povsem pravilno. 4. Delirij noči. 5. Himna Bogu. 6. Kdo je morivec. 7. Vrag. 8. Soda zaboda, ki ima naslednje prizore: Priče, govor državnega pravdnika, govor zagovornika, Mitja, Soda.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Cetrtek, 5. aprila: 12.15 Operne fantazije na ploščah 12.45 Poročila 13.00 Čas, reproducirane pesmi sovjetske Španije 18.00 Zgodovinski podatki o vzgoji slepcev (Kobal Jozip) 18.30 Srbohrvaščina (dr. Rupej) 19.00 Plošča po željah 19.30 Pogovor s poslušalcem (prof. Prezelj) 20.00 Jos. Ogrinč: »V Ljubljano jo dajmo«, veseloliga v 3 dejanjih (izvaja skupina g. Danilove) 20.45 Vokalni koncert gospa Thierry-Kavčnikove 21.15 Stravinski: »Capriccio« (reprodukcia) 22.00 Čas, poročila, radiojazz.

Petak, 6. aprila: 12.15 Češka lahka orkestralna glasba 12.45 Poročila 13.00 Čas, reproducirane vokalni koncert Ade Sari 18.00 Kmečka kapela igra na ploščah 18.30 Izleti za nedeljo (dr. Andrejka Rudolf) 19.00 Francoščina (prof. Prezelj) 19.30 Plošča 20.00 Prenos iz Zagreba 22.00 Čas, poročila, radiojazz.

Drugi programi:

CETRTEK, 5. aprila. Belgrad: 19.30 Mali koncert 20.00 Simfonični koncert — Zagreb: 20.00 Belgrad — Dunaj: 16.00 Pesmi in arje 19.00 Radioski koncert 20.50 Milan — Budimpešta: 17.30 Narodne pesmi 20.00 Vojska godba valčki in koračnice 21.30 Salonska glasba — Milan-Trst: 21.00 Opera »Romeo in Julia«, Gounod — Rima: 20.45 Simfončni koncert — Praga: 19.30 Opera »Janosék«, Haba — Varšava: 20.00 Simfonični koncert.

PETEK, 6. aprila. Belgrad: 20.00 O velikonochnih običajih 20.30 Veliki pelek (D. Iljić) 21.00 Koncert Prvega belgrajskega pevskega društva — Zagreb: 20.00 Mandolinistični koncert 20.30 Koncert pevskega zborja »Mladi Balkan« — Dunaj: 17.40 Švedske narodne pesmi 19.15 Klavirska glasba 20.10 Iz novih operet in tonfilmov — Budimpešta: 18.55 Klavirska glasba 19.30 Opera »Don Carlos«, Verdi — Milan-Trst: 21.00 Orkestralni koncert — Rim: 20.45 Lisztov koncert 22.15 Orkestralna glasba — Praga: 20.05 Kitarski in mandolinistični koncert 20.30 Preteklost in sedanost gledališča — Varšava: 20.15 Sergij Prokofjev igra na klavir — Varšava: 20.15 Boj nemškega rokodelstva za obstanek.

Narodni muzej in Narodna galerija v Ljubljani. »Narodne novine« (3. april) prinašajo daljši članek o zgoraj imenovanih slovenskih kulturnih ustanovah. Po zgodovinskem orusu del v eni in drugi zadrži končuje pisec g. F. Dojmen, katerega pusti NG v slehernem obiskovalcu, je globok in trajen. Brez dvoma je to ena najlepših ga erij na jugu Balkana, a najbolj dovršena v naši državi. Vse sile, ki so posredno ali neposredno vplivale na postanek in razvoj slovenskega narodnega slikarstva, in vsi topovi v njem so razvidni nazorno in pregledno. V resnicu se moramo čuditi in veseliti nad delavljnostjo, organizacijsko močjo in slogu v delu za opće narodne zadeve bratov Slovencev. Za muzej in galerijo jim moramo čestitati.

Slovenska knjižnica v Pragi (I. Klementinum). Izložbo je letno poročilo knjižnice za l. 1933, iz katerega je razvidno sledete: Knjižnica obstoji že devet let in v tem času je zbrala že 190.696 knjig. Celotni pristek za lanskoto leto znaša 10.813 zvezkov. V tem številu je obsegeno tudi čez 2500 knjig, ki jih je knjižnica dobila v dar ali v zameno. Iz pristeka je bilo kupljeno 648, v zameno in dar pa je prišlo 171 knjig. V l. 1933, je bilo izposojenih 20.114 knjig 9213 braavecm. Od braavec je bilo 251 Jugoslovjan. Iz srbohrvatskega oddelka je bilo posojenih 582, a iz slovenskega 159 knjig.

Gospodarstvo

Razdolžitev v Romuniji

Romunski parlament je 4. t. m. sprejel zakon o razdolžitvi v Romuniji, ki je bil že mesece in mesece predmet posvetovanj v parlamentarnih odborih. Romunija hoče sedaj rešiti problem, ki je povzročil popoln zastoje romunskega gospodarstva v zadnjih treh letih, problem dolgov tako kmetiških kot mestnih dolžnikov. Romunija je bila že leta 1930 znana država, kjer je dolžniška morala stala na izredno šibkih nogah, kot je zapisal to avstrijski Volkswirt. Z novim zakonom pa se dolžniška morala ne bo izboljšala in tudi kreditni sistemi ne bo prispel v tek, kot nam to dokazuje dosedaj že številni vzhodni z gospodarske zgodovine.

Zakon pozna dolžnike: kmete in mestne hipotekarne dolžnike. Kmetje so dobili 50% popusta za svoje dolge, ostanek pa se spremeni v dolgoročno posojilo, ki ga je treba odplačati v 15 letih s 4% obresti. Mestni hipotekarni dolžniki imajo 20% po-

pusta in morajo ostanek svojih dolgov plačati v 10 letih, obrestna mera za ta dolg znaša 6%. Veliko boli dalec kot podobni zakon v drugih državah gre zakonsko določilo glede predčasnega plačila dolga; kmet, ki plača dolg v prvih dveh letih ves ostanek, dobi se 20% popusta na ves dolg, mestni dolžnik pa 15%. Seveda, če upnik tega ne srejme, mu mora v omenjenih letih plačati dolžnik celo vsoto, t. j. 50% odn. 80%. To pomeni, da bo oni dolžnik, ki je doslej že kopil denar in ni poravnal svojih dolgov, še nagrajen za to oiskodovanje upnika, ker bo imel toliko popusta, da se mu bo izplačalo plačati dolg.

Vsekakor je pa zakon v mnogočem odraža dejavnosti kreditnih razmer v Romuniji, ko so upniki zahtevali previsoke obreste in imajo sedaj računati s tem, da bodo njih teriativje že znano bolj okrnene, kot so bile doslej, ko dolžniki niso nic plačevali.

Nadaljevalno šolstvo

Vprašanje obrtnega in trgovskega nadaljevalnega šolstva postaja zopet zelo pereč. Kriza je pritisnila na javne finance in vsepotov se skruejoče izdatki. Prav posebno pa so prizadete nadaljevalne šole, ki spadajo pod resor trgovinskega ministra, odn. oddelek za trgovino in industrijo pri banski upravi. Subvencije za njih vzdrževanje potrebno je obnoviti, zato je zmanjševanje skrb prepuščeno Zbornici za TOI, strokovnim združenjem ter občinam, ki pa tudi vedno teže krije stalne izdatke za šolsvo.

Res je, da zadnja eta število vajencev pada, kar je v zvezi s splošnim nazadovanjem, toda se vedno imamo dovolj obrtne in trgovske učilnice, ki nujno rabijo nadaljevanje pouka in strokovne izobraževabe, če se hoče uveljaviti v trdem živiljenjskem boju, ki stavljajo vedno večje zahteve na pripadnike vseh stanov. Poleg tega je treba vpoštovati, da je obiskovanje strokovnih nadaljevalnih šol za učence in pomočnike do 18 leta obvezno.

Zaradi skrjevanja kreditov bo občno prizadeto občno nadaljevalno šolstvo po vsej deželi. Namernava uvedba posebnih strokovnih tečajev namreč šol bo le slab nadomestek, ker je itak zleteli, da se sedanj strokovni pouk temeljito izboljša, ne pa poslabša. Poleg tega se pri uvedbi tečajev bojimo, da tudi v boljših časih ne bo bomo kmalu prišli nazaj do nadaljevalnih šol, ki so bile sedaj ukinjene, saj je znano, da je lažje izgubiti kot pa pridobiti.

N

MALI OGLASI

V malih oglastih velja vsaka beseda Din 1'; ženitovanjski oglesi Din 2'. Neimajšči znesek za mal ogles Din 10'. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 5 mm visoka pellina vrstica po Din 2:50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znakmo.

Tudi Vaš
obleka.
bo kakor
nova

ako jo pustite kemično
čistiti in barvati v tovarni

JOS. REICH

Ljubljana

Poljanski nasip 4-5

Pralnica — Svetolikalnica

Službodobe

Perfektna kuharica

(Herrschalkschöchin) z dobroimi spričevali, s popolnim znanjem nemščine — se išče za 1. maj pri Fünfkirchen, Gornja Radgona. (b)

Hlapca

k dvema boljšima konjevima, vojaščine prottega, poštenega in močnega — sprejemem takoj ali pa s 15. aprilom. Karl Weitzl, Kocenova 12, Maribor. b

Denar

Hranilno knjižico

Zadružne zveze ugodno prodam. Pojasnila je gostilni, Tavčarjeva ul. 4. d

Razno

Davčne prijave

izvršuje strokovniško »Gospodarska pisarna«, Mikloščeva 7-II, nadstr., Ljubljana. (r)

Stanovanja

ODDAJO:

Stanovanje

komfortno, sončno, tri sobe in vse pritiskline ter centralna kurjava, vse pod enim ključem, se odda s 1. majem v Dvorakovi ul. 10-III. Pojasnila daje: v pritličju hiše Penzijski fond advokatke komore. (č)

Soba

z 2 ali 3 posteljami in majhen kabinet se odda na Sv. Petra c. 43. (s)

Soba

in kuhinja se odda. Orlova 7. (č)

Auto-motor

»Opel« limuzina

petsedežna, dobro ohranjena, poceni naprodai. Ponudbe na »Opel« 3531 na upravo »Slovenca«. (f)

Ludvik Ganghofer:

Vnajem

ODDAJO:
Brivnico

že vpeljano, predljeno za moške in ženske — oddam v najem za zelo nizko ceno. Lokal je tik cerkev in tik rudniški stanovanji in stanovanji rudniških nameščencev v industrijskem kraju. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3753. (n)

Trgovino

z mešanim blagom (tudi s koncesijoi), vpeljano, na zelo prometnem kraju — takoj oddam. Eventuelno tudi sam lokal za drugo stroko. Dopise na upravo »Slovenca« pod šifro: »Kranj« št. 3749. (n)

Posestva

Drobni ogles v »Slovenca« — posestvo je hitro prodajno — če že ne z gotovim denarjem dat kupcu ti s knjižico da

Bled

Stavbne parcele ob jezeru in v bližini ter viho na Bledu za 80.000 Din prodam. Ponudbe na upravo »Slov.« pod šifro »Bled« št. 3723. (p)

Denar naložite

naiboli varno, ako kupite stavbne parcele na lepem, mirnem kraju v neposredni bližini mesta — Vse ugodnosti: vodovod, elektrika, plin, tramvaj. Plačate lahko s hranilno knjižico. Ludske posošnjice. Kie — izveste v upravi »Slovenca« pod št. 2249. (p)

Gozd in travnik

ob glavnih cesti, na Dobravi pri Črnčah, prodam tudi proti hranilni knjižici boljšega zavoda. Ponudbe na upr. »Slov.« pod št. 25000 št. 3801. (p)

Krasne parcele

napradi v bližini Sv. Krištofa. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 3781. p

Kupimo

Klobučarji pozor!

Kupujemo odpadke (odrezke) novega in starega filca, suknja in volne. Ponudbe in vzorec je poslati na naslov: »Obnovna«, d. d., Ljubljana, Vošnjakova ul. 22a. (k)

Vsakovrstno

zlatu

po načinih cenab
ČERNE, tuvelir Ljubljana,
Wollova ulica št. 1

Prodamo

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudi v veliki izbiri najugodnejše in naicenejši tvrdka Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg. (l)

Sveža jajca

debela, zaboj 400 komadov 172 Din franko kupčeva postaja, razpoložljiva G. Drechsler, Tuzla. (l)

Zaradi selitve

poceni prodam: 2 postelji, 2 nočni omarici, umivalnik, ogledalo, pisalnik in kuhinjsko kredec Sloščkova ul. 14, pritličje desno. (l)

Kočija

enovprežna, lahka, takoj rabljiva, poceni napradi. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 3750. (l)

Obrt

Telefon 2059

PREMOG

KARBOPAKETE

DRVA, KOKS nudi

Pogačnik

Bohoričeva ulica 41. (p)

Citatje in širite
»Slovenca«!

Trg. pomočnik

vojaščine popolnoma prost, dobro izvežban v manufakturini, špecerijski, galerijski in železni stroki, prvovrstni prodajalec in izložbeni aranžer, ki ima veselje samostojno voditi podružnico, se takoj sprejme. Samo pismene ponudbe s prepisi spričeval in navodbo dosedanja službovanja je poslati na Alojzij Remic, Dravograd.

Zahvala

Za vsa sožalja in izkazano sočutje ob smrti naše ljubljene in napolzne mame, stare mame, prababice, sestre, tače, tete in svakinje, gospe

Janeza Repinca

izrekam svojo prisrčno zahvalo vsem, zlasti pa č. duhovščini, cerkveni godbi, zastopnikom vseh organizacij, in vsem, ki so spremili pokojnika na zadnji poti in molili za pokoj njegove duše.

TEREZIKA REPINC
žalujoča soproga.

Naznanjam, da nas je zapustil naš nadvse ljubljeni soprog, predobri oče, stari oče, brat, tast in stric, gospod

Joško Žnidar

trgovec in posestnik v Mengšu

v starosti 63 let.

Pogreb bo v četrtek, dne 5. t. m. ob 10 dopoldne z sv. mašo, na farno pokopališče v Mengšu. Mengš — Jesenice, dne 4. aprila 1934.

Globoko žalujoči:

Reza Žnidar roj. Černivec, soproga; Miha, Pepca por. Šutar, Tone, Rezka, Pavla, otroci; Miha Janez, Tone, bratje; Joško Šutar, trg. zet, in ostalo sorodstvo

Zahvala

Za mnogočtevne dokaze iskrenega sočutja ob smrti naše ljubljene in napolzne mame, stare mame, prababice, sestre, tače, tete in svakinje, gospe

Marije Müller

trgovke in posestnice

izrekamo vsem najiskrenje zahvalo.

Zlasti se zahvaljujemo č. duhovščini, č. sestram usmiljenjam, zdravnikoma gg. dr. Zarniku in dr. Grumu, za veliko požrtvovalnost in skrb zdravljenju pokojnice, predsedstvu občinske uprave, gasilnemu društvu, združenju trgovcev, obrtnemu društvu, darovalcem prekrasnih vencev in cvetja, dalje vsem, ki so prihitali ob bližu in daleč ter spremili blago pokojnico v tako velikem številu na njeni zadnji poti.

Zagorje ob Savi, dne 5. aprila 1934.

GLOBOKO ZALUJOČI OSTALL

Potri neizmerne žalosti naznanjam pretužno vest, da je naš nadvse ljubljeni, skrbni očka, stari očka, brat, stric, svak in tast, gospod

JOSIP TONI

mesar, posestnik in meščan ljubljanski

danes ob četrt na tri zjutraj, po kratkem, mukapolnem trpljenju, previden s svetotajstvi, mirno umrl.

Pogreb predragega nam očke bo v petek, dne 6. aprila 1934 ob 4 popoldne iz hiše žalosti, Poljanska cesta št. 36 na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 4. aprila 1934.

Franjo, sin; Minka Stirn, hčerka; Jakob Toni, brat; Marija Remec, Frančiška Bolk, Terezija Pogačar, Helena Toni, sestre; Tončka roj. Zrimec, snaha; Uroš, Bojan, Evica, vnuka in vnučinja — in ostalo sorodstvo.

55

Samostanski lovec

In zdaj je ležala in bedela, se premetavala sem in tja, čakala in vleka na uho, se divgala pokonci in padala nazaj na blazine, plakala v roke in spet pritiskala mokre oči na zglavje. In skrb za moža se je menjavala z žalostjo zaradi izgubljenega otroka.

Ah, skrbipolne noči! Vsaka minuta se vleče v mukotrpo večnost. Vsaka žalost se ti razraža v ogromno neizmernost. Ozri se v noči kamorkoli, povsod jo vidiš — tema nima mej in dokoder sega, tako daleč tja se vrstijo tudi prikazni tvojih skrb — ena za drugo; silijo bliže, gredo mimo tebe in vsaka se za trenotek ustavi, zabolči grozede vate in te pritisne s svojo koščeno pestjo na prsi, da ti polaja sapa in se duši. Ah, take skrbipolne noči!

Zef je ne mogla več prenašati. Skočila je pokonci, se oblekla in napravila luč. Z dvignjeno lojenco je posvetila v Gitkino kamrlico. Odprtih oči je ležalo dekle na postelji — podoba, kakor izluscena iz Dietwaldbil sanj: »Beli obrazek na črnem zglavju, vendar ne, le razpuščeni lasje so, ki obkrožajo njeni lici ko črna svila.«

»Kajne?« je prikimala Zef. »Tudi ti ne moreš spati!«

Gitka je vzduhnila: »Veš, moram pač misliti na toliko stvari. Kakor vretenje se mi vrta v glavi in ne pusti, da bi se spločila.«

»Ali te že tudi skrb radi Polzerja?«

Gitka je začudeno pogledala svakinjo. »Radi njega? Zakaj pa? Saj so ga vendar izpustili! Samo sem čula in videla.«

Pa bi moral biti že davno doma.«

»Pojdi vendar! Saj sem ti povedala, da je moral še nekaj opraviti za gospoda. In se je pri tem gotovo dolgo zamudil in ni mogel pred nočjo domov. Bo videval, prenočil je v stanih in zjutraj bo doma, še preden bo zapeł zvonec v solarni. Kar potolaži se, radi njega me ne skrbi za trohico, ne.«

Njene skrbji so veljale drugemu. Zdaj je bil nanj eden vendar mu ni prav nič storila.

»Radi česa te pa potem skribi?«

Gitka je odkimala in si dela roke pod tilnik.

»Govori vendar!«

»Bež! Sedaj me muči še ti!« Obrnila je obraz k steni, ker so ji solje zallile oči.